

Anne-Line Bjerknes & Terese Wilhelmsen

Implementering av Profesjon, progresjon og praksis i barnehagelærer- utdanningen

Skriftserien fra Universitetet i
Sørøst-Norge nr. 156
2024

Følgforskning 3. studieår BLU, Universitetet i
Sørøst-Norge Delrapport 4

Anne-Line Bjerknes & Terese Wilhelmsen

Implementering av Profesjon, progresjon og praksis i barnehagelærerutdanningen

Følgforskning 3. studieår BLU, Universitetet i Sørøst-Norge
Delrapport 4

© Anne-Line Bjerknes & Terese Wilhelmsen, 2024
Universitetet i Sørøst-Norge
Drammen

Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge nr. 156

ISBN 978-82-7206-906-2

ISSN 2535-5325

Denne publikasjonen er lisensiert med en Creative Commons lisens. Du kan kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst format eller medium. Du må oppgi korrekt kreditering, oppgi

en lenke til lisensen, og indikere om endringer er blitt gjort.

Se fullstendige lisensbetingelser på <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.no>

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	1
1.1 Formål med delprosjekt 4	1
2 Metode	2
2.1 Design og sampling	2
2.2 Deltakere	2
2.3 Ethiske overveielser	3
2.4 Ethiske hensyn	3
2.5 Analyse	4
3 Resultater	4
3.1 Ledelse av PPP	4
3.2 Profesjonsveiledning	6
3.2.1 Campusteam om profesjonsveiledning	6
3.2.2 Pedagogikk-lærere om profesjonsveiledning og profesjonssamtalene	8
3.2.3 Studenter om profesjonsveiledning	9
3.2.4 Organisering av profesjonsveiledning i praksis og på campus	10
3.3 Profesjonsmappen	11
3.4 Profesjonsseminar	12
3.5 Gjennomløpende tema	13
3.6 Overgangsseminar	15
3.7 Praksisgjennomføring og oppfølging	17
3.7.1 Praksisoppfølging og veiledning	18
3.7.2 Studentenes erfaring med praksis	20
3.8 Samarbeid	21
3.8.1 Samarbeid i LSU lærerteamet	21
3.8.2 Samarbeidet mellom USN og praksisbarnehagene	22
3.9 Styrker og utfordringer med PPP	23

3.9.1 Kjennskap og eierskap til PPP	23
3.9.2 Styrker med PPP	24
3.9.3 Utdfordringer med PPP	24
3.9.4 Hvordan styrke PPP strukturen?	25
4 Drøfting	26
<hr/>	
4.1 Profesjonsveiledning	26
4.2 Profesjonsmappa	27
4.3 Profesjonsseminar	27
4.4 Gjennomløpende tema	28
4.5 Overgangsseminar	29
4.6 Praksis	29
4.7 Samarbeid	29
4.8 Styrker og utfordringer	30
4.9 Styrker og gjenstridig utfordring med PPP – Oppsummert etter 3 år med følgeforskning	32
Referanser	34
<hr/>	
Vedlegg 1 – Intervjuguider	35
<hr/>	
Vedlegg 2 – Informasjonsskriv/samtykkeskriv	49
<hr/>	

1 Innledning

Universitetet i Sørøst-Norge (USN) er et resultat av fusjonen mellom tidligere Høgskolen i Vestfold og Buskerud og Høgskolen i Telemark. En viktig del av utviklingsarbeidet for den nye institusjonen har vært å samordne parallelle studieprogrammer og utvikle felles studieplaner. For barnehagelærerutdanningen (BLU) førte utviklingsprosjektet "Fornye, bevare og kombinere – en samordnet barnehagelærerutdanning ved USN" til en ny studieplan, gjeldene fra høsten 2018. Den nye studieplanen inkluderer Profesjon, Progresjon og Praksis (PPP) strukturen som gir føringer for hvordan helhet, integrasjon og sammenheng skal sikres i utdanningen på hver campus. Følgforskerprosjektet "Profesjon, Progresjon og Praksis i barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Sørøst-Norge" er et forskningsinitiativ gjennomført på oppdrag fra Visedekan for BLU ved USN.

Følgforskerprosjektet er delt inn i 4 delprosjekter. Delprosjekt 1 baserte seg på fokusgruppeintervju med studenter og ansatte involverte i iverksettelsen av PPP 1. studieår (se Wilhelmsen, 2020). Delprosjekt 2 var gjennomført som et interdisiplinært aksjonsforskningsprosjekt som utforsket progresjon i akademisk skriving (Sell et al., 2022). Delprosjekt 1 og 2 var støttet av USN Profesjon. Delprosjekt 3 fulgte opp studenter og ansatte i ulike roller som var involvert 2. studieår, basert på spørreundersøkelser (se Bjerknes & Wilhelmsen, 2022). Delprosjekt 4 har fulgt iverksettelsen av PPP strukturen 3. studieår med utgangspunkt i fokusgruppeintervju med studenter og ansatte i ulike roller. Delprosjekt 3 og 4 er støttet av fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap (HIU), ved USN. I denne rapporten presenterer vi delprosjekt 4.

1.1 Formål med delprosjekt 4

Formålet med delprosjekt 4 var å generere kunnskap om:

- hvordan PPP dokumentene (versjon 2020) ble forstått og forvaltet av ulike aktører på 3. studieår,
- hvordan ulike områder av PPP ble vektlagt i møter, undervisning, veiledning og praksisperioden; og
- hvordan PPP strukturen i sin helhet var erfart av de ulike aktørene.

De ulike aktørene som har deltatt i studie er:

- Campusteam (herunder programledere, praksisrådgiver)

- Profesjonsveiledere/pedagogikklærere i emne Ledelse, Samarbeid og Utviklingsarbeid (LSU)
- Ansatte i kombinerte stillinger
- Studenter

2 Metode

2.1 Design og sampling

Vi valgte å benytte oss av fokusgruppeintervju som metode. Fokusgruppintervjuene muliggjorde utforskning av variasjonen og bredden i deltakernes erfaringer (Kvale & Brinkmann, 2009). I intervjuene ble spørsmål som inviterte til beskrivelse av praksis ved campus, faglige diskusjoner innad i gruppen, samt spørsmål som inviterte til deling av individuelle erfaringer vektlagt. En semistrukturert intervjuguide utviklet med utgangspunkt i PPP-dokumentet ble benyttet i intervjuene (se vedlegg 1). Med hensyn til tidsbegrensningene i delprosjekt 4, lot det seg ikke gjennomføre pilottesting av intervjuguidene. For å kunne avdekke eventuelle hull ble en preliminær intervjuguide sendt ut til et utvalg av informantgruppene, slik at de kunne komme med tilbakemeldinger. Utvalget hadde ingen kommentarer til intervjuguiden. Fokusgruppeintervjuene varte gjennomsnittlig i 1.5 timer. Grunnet situasjonen med Covid-19, samt at vi samlet folk fra alle fire campus, valgte vi å utføre fokusgruppeintervjuene over Zoom. Det ble benyttet lydopptak, med direkte opptak inn til nettskjema, i alle intervjuene. Tekst- og oversettelsesbyrået Totaltekst transkriberte intervjuene ordrett.

2.2 Deltakere

I innsamling av data er det gjort fire fokusgruppeintervjuer, med aktørene som beskrevet under.

Gruppe 1: Representanter fra campusteam fra alle fire campus, til sammen seks personer. Tre programledere, to praksisrådgivere, og en studieveileder.

Gruppe 2: Fem pedagogikklærere i Ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid (LSU) som sammen representerte alle fire campus. Emnet har lærere fra pedagogikk og samfunnsfag. LSU undervises første semester, 3. studieår. I studieåret 2020-2021, var det første gangen PPP skulle implementeres i LSU, for 3. års studentene. Tre av fem pedagogikklærere hadde

også ansvar som profesjonsveiledere og oppfølging av studenter i praksis. Ingen av lærerne hadde jobbet med iverksettelse av PPP-dokumentet tidligere. Da enten fordi de var nye som undervisere i BLU, eller så hadde de kun undervist 3. års studenter de siste årene og derfor ikke vært engasjert i iverksettelsen av PPP i 1. eller 2. studieår.

Gruppe 3: Studenter, til sammen tre studenter i rollen som tillitsvalgte fra to campuser.

Gruppe 4: Praksislærere, til sammen tre praksislærere, fra tre av campusene. To av praksislærerne var også ansatt i en kombinert stilling (80 % i en barnehage og 20% ved BLU, USN). Det var kun praksislæreren som ikke var i kombinert stilling som hadde veiledet studenter fra 3. studieår.

2.3 Etske overveielser

Prosjektet er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD) (referanse 148223) og datamaterialet ble håndtert i tråd med NSD og USN sine retningslinjer. Deltakerne fikk tilsendt et informasjonsskriv og informert samtykkeskriv i forkant av intervjuene (se vedlegg 2). Deltakerne ble informert om at all deltakelse var frivillig, og at de kunne trekke seg fra studiet når som helst i prosessen. Deltakerne er anonymisert i rapporten. Anonymisering i institusjonsforskning er derimot spesielt utfordrende (Murphy & Dingwall, 2003), ettersom personer med inngående kjennskap til de ulike campus vil kunne gjenkjenne enkeltaktører i materialet. Følgforskning baserer seg på nærhet til studiefeltet der mellommenneskelige relasjoner kan ha store implikasjoner for forskningsprosessen og involverte aktører (Segaard, 2007). For å tilrettelegge for åpen dialog var det viktig at deltakerne ikke opplevde at de måtte sensurere seg i intervjuene. Et utvalg av fire deltakere har fått tilsendt utdrag av rapporten der direktesitat fra intervjuet benyttes. Deltakerne har dermed fått mulighet til å kommentere på deler av rapporten før rapporten ble publisert. Ingen hadde innvendinger.

2.4 Etske hensyn

Prosjektet er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (referanse 148223) og datamaterialet ble håndtert i tråd med retningslinjene. Deltakerne fikk tilsendt et informasjonsskriv der de ble informert om at all deltakelse var frivillig, og at de kunne trekke seg fra studiet når som helst i prosessen. Selve samtykke prosessen er beskrevet tidligere. Får å bevare deltagernes anonymitet i framskivingen av rapporten har vi benytte samlebegreper på deltakerne (studenter, pedagogikk lærer etc.) og vi har utelatt informasjon om campustilhørighet og ulike campusteamroller der vi anser det som unødvendig informasjon.

2.5 Analyse

Vi har valgt en refleksiv tematisk analysetilnærming (Braun & Clarke, 2019) av intervjuene med utgangspunkt i den overordnede inndeling av temaene i intervjuguidene. Dette for å samle og analysere erfaringene de ulike aktørene har gjort seg med de ulike elementene i PPP (e.g. profesjonsseminarer, overgangsseminarer etc.). Første steg i analysene var å gjøre seg kjent med datamaterialet ved å lytte til lydopptakene og å gjentagende lese igjennom datamaterialet. Andre steg var at vi begge startet tekstnær koding av data. Etter første koding av datamaterialet gikk vi sammen for å se hvilke overordnede temaer som krystalliserte seg i analysen. Når vi hadde enes om en tematisk struktur leste vi igjennom datamaterialet på nytt for å se om det var enkelte poenger eller temaer som var oversett eventuelt om andre justeringer av den tematiske strukturen var nødvendig.

3 Resultater

Vi har valgt å strukturere resultatene i ti deler. Tema 3.1 presenterer hvordan PPP-strukturen var ledet gjennom utdanningens 3. studieår. Tema 3.2 presenterer hvordan ulike aktører opplevde profesjonsveiledningen. Temaene 3.3-3.7 presenterer de faste elementene i PPP-dokumentet sin plass i utdanningen: profesjonsmappen (3.3), profesjonsseminar (3.4), gjennomløpende tema (3.5), overgangsseminar (3.6), og praksis (3.7). For å kunne iverksette PPP-dokumentets struktur kreves det samarbeid på flere nivåer. Tema 3.8 presenterer derfor aktørenes erfaringer med samarbeid på flere nivåer. Avslutningsvis har vi valgt å se på styrker og gjensidige utfordringer i PPP (Tema 3.9).

3.1 Ledelse av PPP

I intervjuene spurte vi campusteamet om de kunne beskrive programleder og campusteamets funksjon inn i utdanningen med tanke på iverksettelsen av PPP. To funksjoner ble vektlagt av intervjudeltakerne: bygge broer mellom programledelsen, faglærere og studenter, og følge opp iverksettelsen av PPP. I tillegg fremhevet deltagerne styrken av å være organisert som campusteam, som vi har valgt å ta med ettersom det ble beskrevet som en god forutsetning for å jobbe tett på studenter og faglærere.

Å sørge for at det er brobygging mellom programledelse, faglærere og studenter var opplevd som en viktig funksjon for campusteamet: "Programledere ønsker brobygging gjennom det administrative og det faglige. Dette vil kreve flere møter, eller kanskje ikke flere, men at man blir invitert inn i møter. At man har noen andre møter enn bare et program møte". (Campusteam).

Profesjonsveiledere var også nevnt som en viktig rolle for å bygge broer mellom campusteamet og tett oppfølging av studentene.

Det er kanskje den tettere oppfølgingen med profesjonsveiledere i praksis som gjør at jeg ser det har blitt en enda tettere oppfølging av studentene. Både med profesjonsveileder i praksis, men også profesjonsveiledere, og at de har profesjonssamtaler. De har en tettere dialog, i hvert fall med meg, som igjen tar det med programleder. Så er det jo det med å jobbe på tvers på "campus", men det mener jeg ikke har noe med PPP å gjøre, egentlig. Det var på plass lenge før det. Det er de to klare tingene jeg ser sånn i forhold til campusteamene.

Profesjonsveilederens rolle i utdanningen var også nevnt i tilknytning til nyansatte der profesjonsveiledere i enkelte tilfeller fungerte som en del av en uformell kollegaveiledning av nyansatte:

[D]et som har vært mest utfordrende, også for campusteamet, det er jo spørsmål når vi har nye ansatte som ikke kjenner til denne måten å organisere BLU på. De opplever det som både positivt, og litt overveldende. Da er det veldig godt å ha profesjonsveilederne som nå bærer en kultur gjennom to og tre år. De har erfart, og kan være bidragsyttere for både å informere og støtte de i det arbeidet. Og så ser vi samtidig at det tar tid å få det inn under huden. Men, det er lettere å iverksette det nå, enn tidligere. (Campusteamdeltaker).

Som en del av samarbeidet med faglærere var en annen viktig funksjon for campusteamet å følge opp iverksettelsen av PPP. En campusteamdeltaker utdypet:

Det å jobbe tett sammen sørger for at vi klarer å gjennomføre de oppgavene vi skal i tråd med PPP dokumentet ... innenfor de ulike rollene, men at de også kjenner til hverandres oppgaver, og jobber sammen. Når det kommer til det faglige, opplever jeg et gap, selv om vi begynner å nærme oss nå, og har kommet lengre enn det vi var for et år siden.

En annen campusteamdeltaker fremhevet også viktigheten av at de stadig drøfter PPP-dokumentet i faglærergrupper, og slik klarte å imøtekomme eventuelle utfordringer i læringsmiljø:

Vi legger til rette for at tematikk som er beskrevet i PPP dokumentet kommer opp, og at vi har muligheten til å diskutere det, og belyse det innad i «campuset». Både temaer knyttet til progresjon også er vi i tett dialog knytta til læringsmiljø når miljøet innad i et trinn har utfordringer. For det handler om å legge til rette for å få en utvikling for den enkelte student, men også for trinnet som helhet. Rydde av veien ting som kan skape utfordringer for studentenes utvikling.

Campusteamene beskrev også PPP områder som de jobbet med å styrke eller som av ulike grunner ikke har vært iverksatt ved de ulike campusene. Områder nevnt var profesjonsmapper, overgangsseminarer, profesjonsseminarer, og gjennomløpende temaer. Campusteamenes erfaringer er presentert i de respektive avsnittene under.

I intervjuet fremhevet også campusteamdeltakerne styrken av å være organisert som et campusteam.

Etter at vi fikk den rollen som programledere, så ser vi også at det har blitt et tettere samarbeid og dialog mellom praksisrådgivere, studieveiledere, programledere og faglærere. Vi jobber på tvers av «campus» i større grad. Jeg har opplevd veldig godt samarbeid med andre programledere. Det handler om at vi står sterkere i BLU, ved å organisere oss slik som vi har gjort. Da ser vi selvfølgelig til hverandre i større grad, hvilket kan være en nyttig erfaring på tvers. Vi har flere møtearenaer hvor fagene treffes på tvers. Det begynner å ligne på noe.

En programleder utdypet spesielt viktigheten av at teamet arbeidet med faglærere i situasjoner der faglærere ikke hadde det spesifikke campus som hovedarbeidsplass og når det var stor fysisk avstand mellom kontorene til faglærerne.

3.2 Profesjonsveiledning

Boks 1. Profesjonsveiledning. En profesjonsveileder (faglærer i pedagogikk) har ansvar for hvert studentteam (å 30 studenter) og for oppfølging av studentenes profesjonsdannelse gjennom de ovenfor nevnte strukturer. Det gjennomføres profesjonssamtaler med studentene hvert semester, og studentenes profesjonsmapper er et kontinuerlig arbeid. (PPP, 2020)

Profesjonsveiledning ble fremhevet som en viktig del av PPP strukturen av alle aktørene involvert. Presentasjonen av funnene knyttet til profesjonsveiledning er videre delt inn i: 1) Campusteamets perspektiver på profesjonsveiledning, 2) faglæreres perspektiv på profesjonsveiledning, og 3) studentenes perspektiv på profesjonsveiledning.

3.2.1 Campusteam om profesjonsveiledning

Med mye digital undervisning fremhever representanter fra campusteamene at det har vært lettere for profesjonsveilederne å være tettere på studentene. Profesjonsveiledere var opplevd som en viktig ressurs for campusteamet for å få en innsikt i hva som beveger seg i

studentgruppa. Styrken av profesjonsveilederne og deres mulighet til å følge studentene tettere var nevnt av flere i campusteamet. Herunder beskrevet av en campusteamdeltaker:

Jeg tenker at det som har fremkommet som positivt, er i denne tiden hvor vi ikke har møtt studenten, eller vært så tett på som ønskelig, så ser vi at vi har profesjonsveiledere som er i tett dialog med studentene, som har profesjonssamtaler, og som har profesjonsmapper, og som bruker dette som verktøy for å følge opp enkeltstudenter. Det har vært veldig fint.

Campusteamet vektla også viktigheten av profesjonsveiledere for studentene:

Jeg ser det som en styrke at vi på individnivå kan følge opp enkeltstudenter, og at det er folk som kjenner studenten over tid, og at vi vet hvem de [les profesjonsveilederne] er. At vi har løpende kontakt, og er tett på studenten fra starten av er en styrke. Jeg ser at det også er en styrke når profesjonsveiledere peker på dette som angår studentmiljø, eller læringsmiljø på klasse eller gruppe nivå, hvor de ser at her er det noen tiltak som kanskje må settes inn i en klasse eller trinn, når det gjelder alt fra informasjon og konflikter. Vi kan være tett på, på denne måten. /.../ spesielt når vi har frafall eller bekymring, eller når studenter sliter med å komme i gang eller trenger litt ekstra veiledning.

I PPP dokumentet (versjon 2020) var det fremhevet et ønske om at samme profesjonsveiledere skal følge studentteamet gjennom hele utdanningen. Ifølge campusteamene og pedagogikklærerne var dette imidlertid vanskelig å få til, men ved en av campusene hadde de fått dette til, mellom 1. og 2. studieår, men ikke overgangen 2. og 3. studieår. En campusteamdeltaker fremhevet fordelene med å ha samme profesjonsveileder over flere semestre ved at man lettere kan ta tak i studentenes progresjon, og at progresjonen ble mer utfordrende å følge når man det 3. studieåret satte inn nye profesjonsveiledere for studentene:

Fordelen er at det var fire personer som stort sett hadde profesjonsveilederrollen. De hadde den første og andre året. Den progresjonen fra første til andre studieår, den opplever jeg, og jeg har tenkt at blir godt ivaretatt når man er tett på. Men, nå hvor vi hadde implementering av 3. året er det to nye pedagogikklærere. Jeg opplever at vi har vært tett på dem, særlig tilknyttet praksis og oppfølging. Campusteamet har hatt godt samarbeid sånn sett. Men, hvordan dem som kommer inn [les på tredje året], og jobber med den enkelte students progresjon, og hvordan det [les veiledning] baserer seg på hva som har vært veiledet de to foregående årene, det er vanskelig å si. Det er klart at intensjonen var at noen skal følge hele veien. Det går ikke i praksis. Men, det har latt seg gjennomføre ved denne campusen i veldig stor grad. Det har vært en stor fordel.

Profesjonsveiledning på tvers av trinn var opplevd som spesielt utfordrende mellom 2. og 3. studieår der studentene skal velge fordypninger og skrive bacheloroppgaven det tredje studieåret:

Det er en sårbarhet som ligger i overgangen til tredje trinn. Da er det heller ikke avklart hva som forventes av profesjonsveileder når det gjelder å fange opp progresjonen som har vært tidligere ... Hvor mye tid skal vi bruke på å gå inn og lese, holde oss oppdatert, eller innhente informasjon for å kunne hjelpe studenten videre? (Campusteam).

Kort oppsummert: som uthevet av campusteamet virker profesjonsveileder til å ha en viktig rolle av å være tett på studenten fra starten av med å følge studentens utvikling og progresjon, samtidig som den tette oppfølgingen hjelper profesjonsveileder og campusteamet med å følge opp student- og læringsmiljøet. En utfordring var å sikre progresjon i overgangene i studiet, og da særlig mellom andre og tredje studieår.

3.2.2 Pedagogikklærere om profesjonsveiledning og profesjonssamtalene

Da vi spurte pedagogikklærerne om i hvilken grad profesjonsveiledningen sikret progresjon i studiet, ble profesjonssamtalene fremhevet som en viktig arena for studentene å reflektere over egen progresjon. En pedagogikklærer fremhever:

/.../min oppfatning er at det blir de veldig bevisste på i alle praksisperioder og i de samtalene vi har med dem før, under og etter praksis setter de ord på hvilken forståelse de hadde før de kom ut i første praksis, hvordan de klarte å trekke inn noe teori eller se med nye øyne og den ytterlige bevisstheten de gjør seg til neste praksisperiode og videre ut over i studiet.

Det kommer også frem at samtalen var en arena å samtale med studentene om motivasjon i studiet. "For noen studenter er samtalen en slags støtte til motivasjon og videre arbeid". I tillegg beskrev en pedagogikklærer at samtalen også var viktig for læringsmiljøet i klassen:

Jeg tenker at de individuelle samtalene har bidratt til at studentene har fått satt ord på det som handler om læringsmiljøet i klassen, hvilket ikke er så lett å si noe om når man er sammen med de andre i klassen. Det tenker jeg også har stor betydning for deres profesjonsfaglige utvikling.

En pedagogikklærer fremhevet at det ikke nødvendigvis var progresjon som var utgangspunkt for hver samtale. Det kunne også være å styrke studentenes selvtillit og mestringsfølelse når de skal ut å prøve seg på å ta lederansvaret i en barnehage. Dette ble støttet av en annen pedagogikklærer som la til at det var veldig sjeldent at studenter ikke kommer til samtalen, hvilket kan antyde at studentene selv opplever ha utbytte av samtalen:

Det sier noe om at de selv synes det er viktig å ha denne samtalen. Noen har byttet innbyrdes, men de møter opp. Det er viktig at den er i forkant av praksis, fordi studentene adresserer veldig ofte tematikk som er relatert til ledelse og ledelsespraksis.

Skal man sikre progresjon gjennom slike samtaler uttrykte pedagogikk lærerne også en bekymring med tanke på hvor mye tid som er til rådighet for disse samtalerne: “/.../ jeg er litt bekymret med tanke på tid, fordi LSU er så komprimer. Jeg kjenner på at det å få gjennomført disse samtalerne er en utfordring å få plass til” (Pedagogikk lærere). I intervjuene ble også progresjonstanken knyttet til med profesjonssamtalen utfordret. En av pedagogikk lærerne fremhevet at det var profesjonsmappen som skal sikre progresjon, og ikke profesjonssamtalene: “Det er egentlig profesjonsmappen som skal, hvis ikke jeg har misforstått, sikre egen progresjon, “hvem er jeg nå?”. Det er kanskje noe vi burde systematisere bedre og få bedre systemer på.”

I intervjuene kom det også frem at pedagogikk lærerne byttet på om de hadde gruppesamtaler eller individuelle samtaler med studentene ettersom hva de anså som mest hensiktsmessig. For eksempel en av pedagogikk lærerne valgte å ha gruppesamtale i begynnelsen av semesteret, og deretter en oppfølgingssamtale som var individuell med hver enkelt student. Dette var opplevd som en gunstig oppfølging av studentene, spesielt pga. pandemien, da var det viktig at studentene ble sett og hørt.

3.2.3 Studenter om profesjonsveiledning

Når det gjaldt studentenes perspektiv på profesjonsveiledningen oppgav de at de opplevde å bli fulgt tett opp, men blant studentene var det delte meninger om hvor bra dette var:

Det har vært både positivt, og negativt. I form av at vi kanskje har blitt litt leid. Men, positivt i form av at vi virkelig har fått den “back-up-en” man trenger innimellom. Vi har særlig blitt kjent med faglærerne og profesjonsveilederne våre. (Student)

De fortalte at de følte seg sett, og at det var fint at det var en lærerutdanner som kjente dem og som kjente til utviklingen deres. To av studentene fremhevet det som positivt når de fikk ha samme profesjonsveileder over en lenger tidsperiode:

Jeg skulle ønske vi hadde den samme profesjonsveilederen alle tre årene. Ved min campus hadde vi den samme i to år. V byttet det siste året, og da får man ikke den samme progresjonen. Da ser ikke den nye profesjonsveilederen den progresjonen du har hatt. (Student)

I intervjuene fremhevet studentene et ønske om bedre dialog og erfaringsdeling i bytte av profesjonsveiledere. Ifølge studentene kan dette gjøres ved at det bør skrives ned eller overføres muntlig mellom profesjonsveilederne, hvor studentene er i sitt progresjonsløp. Begge studentene mente at studentene selv bør være til stede i disse møtene, slik at de kan fungere som bindeledd mellom profesjonsveilederne, og ta større del i sin egen progresjon. Studentenes utsagn kan tolkes slik at de vektlegger profesjonsveilederes rolle i å sikre god kommunikasjon i overgangen mellom profesjonsveiledere. Et alternativt tiltak eller støttende tiltak kunne også være å tydeligere kommunisere til studentene hvordan de selv kan kommunisere egen profesjonsprogresjon til den nye profesjonsveilederen.

I spørsmålet om de hvordan individuelle- og gruppesamtaler fungerte i profesjonsveiledningen var alle studentene enige om at individuell veiledning fungerte veldig godt det første studieåret. Dette fordi man ikke kjente alle like godt, og det var godt å bli trygget på en person først. Videre fremhevet de også at det kunne være konflikter i klassen som var greie å snakke om på tomannshånd fremfor i en gruppe det første studieåret. På denne måten kunne lærere og campusteam bidra til å samarbeide om å få løst eventuelle utfordringer i klassemiljøet. Det andre studieåret syntes studentene det fungerte veldig godt med gruppesamtaler. En student fremhever: "Det andre studieåret er man mer moden, eller man har fått til større utvikling i å kunne reflektere sammen med andre".

3.2.4 Organisering av profesjonsveiledning i praksis og på campus

Pedagogikklærerne i LSU hadde ulike rolleavklaringer avhengig av hvilken campus de arbeidet ved. Ved en campus hadde pedagogikklærerne delt profesjonsansvaret mellom seg ved at de enten hadde samtaler med studenter knyttet til undervisningen eller til praksis. En pedagogikklærer utdyper: "Jeg har ikke hatt profesjonsveilederansvar i undervisning, det vil si oppfølging av studenter med profesjonssamtaler, men jeg fulgt opp barnehager og studenter i praksis." Ved en annen campus hadde pedagogikklærerne ansvar for alle profesjonssamtalene uavhengig om de var knyttet til undervisningen eller til praksisen.

Men det kommer også frem en usikkerhet på selve rolleavklaringen og ressursfordelingen internt.

Vi har hatt alle rollene, vi som har vært pedagogikklærere. Vi har hatt både emneansvaret, vært profesjonsveileder og praksisveiledere, kanskje noe sammen med samfunnsfaglærere. Jeg ble litt i tvil om de hadde praksisressurs eller om det bare var pedagogikklærere. Det husker jeg faktisk ikke. (Pedagogikklærer).

Som også fremhevet av campusteamdeltagerne og studentene, opplevde pedagogikklærerne at det ikke var lett å følge opp PPP-dokumentet intensjon om kontinuitet i

profesjonsveiledningen. En faglærer stilte spørsmål til om kontinuiteten i hvem som følger studentene skal gjelde både i undervisning og i praksis, samtidig som at intensjonen om at det være samme profesjonsveileder alle tre årene var opplevd som ambisiøst. Pedagogikklærer fremhevet at det var tilfeller der de hadde fått til å veilede samme studenter over tre år, men at dette var unntak.

Rollen som pedagogikklærer i LSU kombinert med profesjonsveilederansvaret var opplevd som omfattende. Pedagogikklærerne opplevde at studentene kom til dem med både faglige og personlige utfordringer. Dette var opplevd som ressurskrevende, og pedagogikklærerne fremhevet at det var viktig at rollen var satt i et ressursfordelingssystem som var tydelig på ansvarsområder. En pedagogikklærer fremhevet: "det er kanskje vanskelig for studentene å skille helt på hva profesjonsveilederen skal snakke med dem om og hva de skal gå til campusteamet med/.../det tar ganske mye tid".

3.3 Profesjonsmappen

Boks 2. Profesjonsmappen er en portfolio som skal gi studenten mulighet til å følge og se på sine egne utviklingsprosesser i studiet, oppleve mestring og bli mer bevisst på sine utfordringer og sin progresjon. Målet med profesjonsmappen er dokumentasjon av deres faglige, personlige og profesjonsmessige utvikling. Den består av faglige oppgaver, refleksjonstekster, ulike definerte fagtekster, referater fra profesjonssamtaler, og gjennomførte aktiviteter. (PPP, 2020)

I versjon 2020 av PPP-dokumentet er det i tabell 3 noe grundigere beskrevet hva portfolien i profesjonsmappen bør bestå av, men ikke på detaljnivå. Det er derfor lagt opp til at innholdet må drøftes mellom profesjonsveilederne. En programleder fremhever at de er i gang med å diskutere profesjonsmappens innhold og hensikt:

Vi har begynt å diskutere profesjonsmappene til studentene, hvilken form de har og hvilken hensikt de har. Utfordringen i PPP ligger i nettopp innhold og oppgaver som er lagt der, som ikke er studiepoengfesta. Det får heller ikke noen nødvendig konsekvens for studentene dersom de velger å ikke bruke denne profesjonsmappa (Campusteam).

En utfordring nevnt var også at det var vanskelig for studentene å se sin egen progresjon ettersom det i stor grad er opp til den enkelte studenten å benytte profesjonsmappen: "Det ser man helt klart at de ikke gjør. Man kan diskutere hensikten slik som den er i dag" (Campusteamdeltager). I samtalen med campusteamene var det klart at det gjenstår en del arbeid med å utvikle profesjonsmappen som et pedagogisk verktøy som lar studentene

reflektere over egen progresjon: "...vi synes selv det er vanskelig å beskrive hva profesjonsmappa er, hva det skal brukes til, så hvordan skaper vi da en progresjon for studentene?" (Campusteamdeltaker). Også pedagogikklærere synes profesjonsmappene var en utfordring: "Hva skal vi med den? Det var vi veldig usikre på, det er vanskelig å få noe svar, sånn formelt, fordi den ble liggende litt til siden. Den er ulikt brukt i første-, andre- og tredjeklasse /.../" (Pedagogikklærer). Det kan derfor virke som det ikke er godt nok drøftet hva studentene bør legge i profesjonsmappen, hvor ofte de bør legge noe der og hvordan innholdet skal bearbeides for refleksjoner over egen progresjon.

Jeg tror også det hadde vært veldig lurt å diskutere hva tanken er med denne mappa for studentenes del. Det er noe jeg tror er viktig å si noe om, for jeg tror ikke de tenker på at de har den mappa. De tenker bare på det som et sted hvor de legger inn noe som vi vil at de skal legge inn, de har ikke noe forhold til det og da blir det heller ikke brukt. (Pedagogikklærer)

Pedagogikklærerne opplevde også at noen studenter også hadde problemer med å finne selve mappa:

Det går så lang tid mellom hver gang de laster opp dokumenter der at de lurer veldig på "hvor var den mappa?" Så må jeg veilede dem på hvor de finner innholdet /.../ for noen ble det så vanskelig at de endte opp med å sende meg e-post med dokumenter som jeg måtte legge inn i mappa deres. (Pedagogikklærer).

Videre fremhevet pedagogikklærerne at det enkelte strukturelle utfordringer knyttet til profesjonsmappa, som hvordan Canvasrom er strukturert, hvem som har tilgang til rommet, som også kan påvirke hvor godt man kan benytte profesjonsmappa.

3.4 Profesjonsseminar

Boks 3. I hvert semester gjennomføres et profesjonsseminar av en sammenhengende ukes (fem dager) varighet. Hvert profesjonsseminar har et definert tema (såkalt tidsavgrenset), og semesterets lærerteam samarbeider på tvers av kunnskapsområdene om gjennomføringen av disse. Ordinær undervisning erstattes av et eget, helhetlig program med innledende og avsluttende innramming, og tematikken belyses profesjonsfaglig og perspektiver utfra kunnskapsområdenes faggrunnlag og særtrekk. Profesjonsseminarene skal benytte varierte, dialogpregede og studentaktive arbeidsmetoder. Praksisfeltet og ressurspersoner fra relevante samfunnsområder inviteres gjerne til å bidra i seminarenes program. For 5. semester er det tidsavgrensede temaet "Den forskende barnehagelærer".

I intervjuet kom det fram at det har vært gjennomført profesjonsseminar ved tre av de fire campusene. Campusene brukte "Den forskende barnehagelærer" som tema for dagene, men hvordan dette ble utført varierte.

En campus jobbet med "Hvordan jobbe med kunnskapsutvikling og endring i barnehagen som ledende organisasjon", hvor også eksterne aktører som seksjonsledere i kommunen og styrere ble inviterte til å snakke om hvordan de jobbet med kvalitet.

Ved en annen campus hadde de samme tema, men kombinerte noen av dagene sammen med deltidsstudentene ettersom LSU her har ansvar også for tematikken omsorgssvikt og seksuelle overgrep. I seminaret jobbet de med aksjonslæringsprosjektet og utviklingsarbeid rundt det, samt tematikken barnehagen som en lærende organisasjon og det å være en forskende barnehagelærer.

Ved en tredje campus hadde de debatt den første dagen, hvor studentene også reflekterte sammen med faglærer om hva det vil si å være en forskende barnehagelærer. De hadde også en presentasjon om langvarig utviklingsarbeid og sporing av endring, samt eksterne som kommunal seksjonsleder for oppvekst som også snakket om endring, utviklingsarbeid og samarbeid med blant annet universiteter om forskning på utvikling. Videre hadde også denne campusen en styrer som snakket om ledelsenes handlingsrom knyttet til organisasjonskontekts.

Det viser seg allikevel at det har vært utfordrende ved to av disse campusene i å få seminaret til å vare i fem dager. "...vi klarte ikke å sette av en hel uke dette året, selv om vi pleier å ha det det andre studieåret".

I studentintervjuet var det vanskelig for studentene å huske om de hadde hatt profesjonsseminar i LSU, men etter at vi minnet studentene om temaet for seminaret var det en student som mintes profesjonsseminaret. Studenten opplevde profesjonsseminaret som relevant og nyttig. Spesielt inspirerende var det å høre erfaringer fra praksisfeltet. De to andre studentene var fra campus der profesjonsseminaret ikke ble gjennomført.

3.5 Gjennomløpende tema

Boks 4. Gjennomløpende tema skal uttrykkes i undervisningen av alle kunnskapsområder og gjennom hele utdanningen. Hvert tema har en progresjon, som tydeliggjør hvilket nivå som skal behandles og belyses i hvert enkelt studieår, og dermed også kunnskapsområdet. De gjennomgående temaene skal integreres tverrfaglig i undervisningen og i praksisperiodene, og alle faglærere, profesjonsveiledere og praksislærere har ansvar for å innlemme disse på en relevant

måte i undervisning, oppgaver, praksisveiledning, profesjonssamtaler og avsluttende vurdering/eksamen. De gjennomløpende temaene er ledelse, profesjonsveiledning, didaktikk, profesjonsetikk og grunnsyn, relasjonskompetanse og demokrati, forskningsmetode og akademisk tenkning, og profesjonskunnskap om vold og overgrep.

Campusteamene fremhevet de gjennomløpende temaene som viktig og aktuelle for utdanningen og som integrert i kunnskapsområdene og trinn, men i intervjuet ble det drøftet ulike utfordringer med temaene. En utfordring var at progresjon i de gjennomløpende temaene i PPP dokumentet ikke er godt nok skrevet frem. Som beskrevet av en campusteamdeltaker:

Progresjon kommer i liten grad frem på flere av de gjennomløpende temaene slik som det står i tabellen i PPP. Noen er vel nesten ikke endret ordlyd, mens andre har småjusteringer. Det er jo en utfordring det, altså hvor ligger progresjonen her. Hva kan emne ivareta selv, på et vis?

En campusteamdeltaker følger opp med å vektlegge at progresjonen i de gjennomløpende temaene bør synliggjøres mer innenfor hvert emne:

Progresjon bør kanskje synliggjøres mer innenfor hvert emne, og festes der. Ledelse skal jo for eksempel inn i hvert kunnskapsområde på et eller annet vis. Hvis man tenker tilbake på intensjonen med de gjennomløpende temaene, så var det vel å nøste opp noe som man kan ha fokus på, på tvers. Jeg er litt usikker på hvordan det har virket etter intensjonen.

De gjennomløpende temaene var også nevnt i intervjuene med praksislærerne. I spørsmålet om hvordan studiet legger til rette for progresjon i utdanningen når studentene er i praksis svarer en av praksislærerne at hen synes den nye modellen tydeliggjør hvilke temaer som vektlegges de ulike studieårene:

Det har vært tydeligere på hva slags fokusområde studentene skal ha i ulike klassetrinn. Det har vært det før og, men det at førsteklasse skal ha fokus på egenledelse og ledelse av barn, og at andreklasser skal ha egenledelse, og ledelse av barn og medarbeidere. Det synes jeg gir en veldig god progresjon. (Praksislærere).

Flere av praksislærerne mener progresjonen innen tema ledelse er bra, men at LSU praksisen er for kort:

Jeg tenker at studentene får seg et lite sjokk innimellom, når de kommer ut i tredjeklassepraksis/.../ det er skummelt å gå inn og skulle stille noen utfordrende spørsmål til

medarbeiderne sine. De skal være litt kritiske til hva vi gjør. Det kritiske synes de er vanskelig. Men allikevel ser jeg at den progresjonen som er nå, i forhold til før, er mye bedre (Praksislærere).

Praksislærerne nevner også det gjennomløpende temaet forskningsmetode og akademisk tenkning. I intervjuene reflekterte praksislærere rundt begrensede skriftlig kompetanse blant studentene:

Det er noe med den akademiske skrivingen. Det er mange flere som sliter med det enn før. Jeg stiller spørsmålsteget til hva universitetene rundt omkring kan gjøre for at det skal bli bedre/.../Det jeg opplever er at jeg synes det er alt for få skriftlige oppgaver som blir krevd fra universitetet. Jeg synes de kan bli bedre på å sette større krav til studentene, og gi dem tilbakemeldinger på det skriftlige arbeidet. (Praksislærere).

Det legges til at dette også kan være personavhengig, og at utfordringen kan ligge hos studentene selv, men det nevnes også at utdanningen bør utfordre studentene mer når det gjelder skriving.

En annen utfordring knyttet til gjennomløpende temaene var spørsmålet om hvilke temaer skal være gjennomløpende, ettersom andre temaer trenger seg på slik som bærekraft og mangfold, samt USN sine egne satsningsområder. En fra campusteamet fremhever:

Det vil hele tiden komme nye områder som vi bør se på. Når det da står «fastsatt i PPP-dokumentet», altså at vi skal ha disse temaene, så har vi egentlig tatt et valg. Også for fremtiden, angående hva vi skal bli gode på.

I intervjuet ble det derfor stilt spørsmål til utdanningens fleksibilitet til å imøtekomme tidsaktuelle temaer og faglæreres autonomi til å ta inn tema som er dagsaktuelle og faglig relevante.

3.6 Overgangsseminar

Boks 5. Overgangsseminarer. Overgangsseminar skal gjennomføres årlige/halvårlige mellom tillitsvalgte, studentteamene, gamle og nye faglærere/kunnskapsområder og profesjonsveileder for å synliggjøre, bevisstgjøre og analysere erfaringer fra foregående år/semestre. Sammen skal de utpeke teamets utfordringer videre i studiet, behov for endringer i læringskultur o.l., kvaliteter som må ivaretas og videreføres, stake ut felles mål m.m. Programkoordinator og profesjonsveileder organiserer og legger til rette for dette.

Campusteamet opplevde overgangsseminar som nyttig for utdanningen:

Jeg tenker at i utgangspunktet er intensjonen å hjelpe studentene til å se sammenhengen mellom kunnskapsområdene og semestrene i studieløpet sitt. For faglærerne tenker jeg at overgangsseminaret kan være nyttig innsikt for de som skal overta studentene. Hva har studentene jobba med, og hvordan kan man fortsette så studiet virker mer sammenhengende for studentene. (Campusteam).

Det kom frem at det hadde vært overgangsseminar ved kun en campus 3. studieår. De andre tre campusene hadde ikke hatt overgangsseminar. For den campusen som gjennomførte overgangsseminar skapte Covid-19 pandemien en utfordring:

/.../ vi styra litt med å finne formen på det, og har bare hatt det digitalt ettersom det har falt seg sånn med Covid-19. Det er greit det, men det er en annen ramme enn å ha det på campus. Det har ikke vi fått prøvd ut ordentlig enda, men jeg opplever at vi finner formen på det etter hvert. (Campusteam).

For alle tre campusene som ikke hadde overgangsseminaret, tyder det på strukturelle utfordringer som at det var utskiftninger i ledelsen, en ekstra praksisuke inn LSU og utfordringer med hvordan et overgangsseminar skulle struktureres og organiseres:

Det blir ikke noen automatikk i det. Det er fordi det byttes folk, og man får ikke helt funnet formen. Men, intensjonen er god. Vi har hatt en del fokus på overgangsseminar dette året som har gått, og jeg tror at for mange så oppleves det som 'en check' [les avkryssningselement] fordi, man ikke har funnet tiden til det. (Campusteam).

En annen programleder utdyper: "Jeg tror det har å gjøre med at vi kommer litt på hælene med det. Vi har jo ikke fått involvert studenttillitsvalgte godt nok enda." I tillegg ser både profesjonsveiledere og programledere at profesjonsveilederne som skal ha ansvaret for møtene, har mange andre oppgaver i tillegg, og at programledere derfor kan hjelpe til med å planlegge for en møtstruktur som gjør at det kommer rutiner på alt som skal skje:

Det blir stadig bedre, men jeg tenker alle de ulike arbeidsoppgavene til profesjonsveilederne gjør det vanskelig å ha full oversikt og å være i forkant. Da blir det kanskje litt sånn, «oi, var det det vi skulle nå? Hvem skal det?» Derfor har jeg følt litt ansvar for å prøve å holde litt tak i det, enda det er faglærere som skal inn i de overgangsseminarene. Det er kanskje lettere for oss i vår rolle, å ha oversikt, enn når du er inne på ulike emner, og har mange ulike arbeidsoppgaver du skal holde tak i. Det er noe med det å få det inn i en rutine. Det ligger i planene for så vidt. Det å være godt nok i forkant for å få involvert studentene, det er kanskje litt av «cluet». Jeg mener vi er på god vei og blir bedre og bedre. Samarbeid med tillitsvalgt har gitt et godt utgangspunkt, synes jeg. (Campusteam).

Siden kun en av fire campuser hadde gjennomført overgangsseminar var det kanskje ikke så rart at studentene stusset litt da vi snakket med dem om dette. I spørsmålet om hva studentene fikk ut av overgangsseminaret kom det frem usikkerhet om hva det var og hvem som skulle være der. Skulle alle studentene være der, eller var det kun tillitsvalgte? En studenttillitsvalgt husket noe mer:

Jeg husker at vi hadde ett overgangsseminar... men jeg husker at jeg i etterkant har tenkt at jeg skulle ønske vi hadde litt mer informasjon om hva selve emnet innebærer. Men at det i hvert fall har vært veldig nyttig å ha et sånt overgangsseminar, i og med at man da føler at alt henger litt mer sammen. (Student).

Derimot gav alle tre studentene uttrykk for at overgangsseminarer vil kunne være viktige for studentene, slik at de bedre kan forberedes på hvordan neste semester vil bli:

Jeg tror vi har etterspurt det i etterkant, det at vi trenger bedre informasjon mellom overgangene. Jeg mener informasjonen kom veldig sent. Vi visste hva slags emne vi skulle ha, men ikke hva det innebar før omtrent vi startet med emnet. (Student).

I spørsmålet om hva som kunne bli bedre i utdanningen nevnte en student spesielt overgangene: "Jeg tenker vi fortsetter som før, men med litt mer vekt på overgangene, slik at de blir klarere. Ja, spesielt overgangene."

3.7 Praksisgjennomføring og oppfølging

Boks 6. Praksis. Praksis består av 100 dager, er en integrert del av studiet og alle kunnskapsområdene, og er obligatorisk, variert, veiledet og blir vurdert. Praksis er en av mange arbeidsformer i studiet, og campus og barnehage er likeverdige og komplementære læringsarenaer som gjensidig utfyller hverandre. Praksis gjennomføres i USNs partnerbarnehager, som universitetet har 4-årige avtaler med. De gjennomløpende temaene fra PPP-dokumentet skal integreres tverrfaglig i praksisperiodene. I praksis vil studentene bli møtt med økende krav og forventning om progresjon i kunnskap, holdninger og ferdigheter. Disse er nærmere beskrevet i dokumentet Retningslinjer for praksis del 1 og 2. Studenter skal være tett på praksisfeltet for å få forståelse for arbeidet i barnehagene og andre instanser rundt barnet. Hver campus har egne praksisrådgivere for barnehagelærerutdanningen, som har et utstrakt ansvar for organiseringen av og samhandlingen om og med praksis og med USNs partnerbarnehager. Praksisrådgiverne samarbeider tett med profesjonsveilederne/pedagogikkklærerne, som har det faglige hovedansvaret for studentenes praksis, sammen med praksislærerne. Praksislærer er medansvarlig for at studentens oppgaver og aktiviteter tilpasses barnehagens arbeid. Profesjonsveilederne samarbeider tett med faglærerne i de ulike kunnskapsområdene, som deltar og bidrar med sin fagkompetanse i forberedelse, gjennomføring, veiledning og etterarbeid i og av praksis. Profesjonsveileder er ansvarlig for praksisforberedelser og praksisoppsummering. Dette innebærer

planlegging, gjennomføring og evaluering. Barnehagens leder har hovedansvar for å strukturere og legge til rette for at barnehagen oppfyller de krav som stilles til en utdanningsbarnehage for blivende barnehagelærere.

Boks 6 viser utsnitt av hvordan praksisoppfølging i utdanningen er beskrevet i PPP-dokumentene.

PPP dokumentene er med på å fremme praksis og campus som likeverdig læringsarenaer for studentene. Dette kommenteres også i fokusgruppeintervjuet med campusteamene der en deltaker fremhever:

Det jeg tenker er at det løfter statusen til praksis, det kommer tydelig frem at den er sidestilt. Det synes jeg er fint. At praksisen kommer frem, og vi tydeliggjør ting som vi gjør der. Kanskje det kan bli enda bedre?"

Videre presenterer vi funn fra fokusgruppeintervjuene med fokus på campusteam og faglæreres perspektiver på praksisoppfølging og veiledning (3.7.1.) og studentenes erfaringer med praksis (3.7.2.).

3.7.1 Praksisoppfølging og veiledning

Hvorvidt det er samme profesjonsveileder som følger studentene på campus og i praksis varierer mellom campusene. Campusteamet opplever uansett å ha god kommunikasjon med profesjonsveilederne, praksis og studentene, hvilket gjør at de lettere kan få overblikk over hva som skjer og bidra til eventuelle løsninger om det er utfordringer:

Jeg tenker at vi har fått et veldig godt samarbeid knytta til praksis med profesjonsveilederne. Jeg har så å si daglig kontakt pr. telefon eller e-post knytta til enkeltstudenter ute i praksis, men også profesjonsveilederne. Det er alt ifra at studentene opplever vanskeligheter ute, eller at praksisstedene opplever det, og tar kontakt. Hvorpå jeg da, oppretter en kontakt mot profesjonsveilederne der det ansees nødvendig. Tilsvarende motsatt vei. Hvis profesjonsveilederne får informasjon så tar de kontakt med meg, eller «campus-teamet. /.../Slik forsøker vi å se enkeltstudentene, og samtidig helheten. Dersom det er kommet andre ting inn til studieveileder eller til programleder, slik at vi hele tiden tar den ut til praksisfeltet, ut til profesjonsveilederne, og studentene, og tilbake igjen til lederteamet/.../Slik jobber vi hele tiden, og det ser jeg på som en veldig styrke, og at vi får det overordna blikket. Det har vært helt avgjørende tror jeg, for at vi har klart å ha det overblikket som vi har. (Campusteam)

Utover undervisning i kunnskapsområdet LSU, har faglærer i pedagogikk også funksjonen som profesjonsveileder. Denne rollen innebærer å ha hovedansvaret for oppfølging av studentenes praksis og profesjonsfaglige utvikling. Til disse oppgavene ligger å sikre at praksis og profesjonsdannelse er en rød tråd gjennom hele studieløpet, og at det er progresjon, økte krav, utfordringer og forventninger, samt helhet og integrasjon mellom alle deler av og gjennom hele barnehagelærerutdanningen. I intervjuet med campusteamet var profesjonsveilederne fremhevet som en god ressurs i praksisoppfølgingen. En campusteamdeltaker utdyper:

Jeg synes samtalene som profesjonsveileder har er en veldig fin ressurs mot studentene, men også inn mot praksisbarnehagene. Det at studentene får både veiledning og oppfølging fra faglærere, og fra profesjonsveileder, er en god støtte i tillegg til praksislærer som er ute i barnehagene. Og, at profesjonsveileder er delaktig både i forarbeidet, og etterarbeidet som skjer rundt praksis. (Campusteamdeltaker)

På den annen side har det blir redusert ressurs for selve praksisen ved at praksisperioden har blitt redusert fra å vare i 5 uker, til 4 uker i 2021 (når intervjuet ble utført), og så videre til 3 uker (2022). Faglærere opplevde reduksjonen som utfordrende med tanke på hva som skal med videre eller hva som skal ut fra praksisperioden: "Vi har følt at vi har mistet litt ved at vi har fått en uke mindre". I intervjuene kom det også frem at reduksjonen i praksisperioden tvang frem nye prioriteringer i emnet. En pedagogikklærer beskrev det slik: "...hva skal ut? Når du har tre uker, skal lederfaget ut, eller skal prosjektet ut? Vi kan ikke ha begge deler og hva skal da ledelsen være? Er det hverdagsledelse eller ledelse av prosjekt?" (Pedagogikklærer). Dette ble løst på ulike måter på campusene. Et tiltak var å benytte samme barnehager for LSU praksisen. En pedagogikklærer utdyper: "Vi har i hvert fall mange av de samme LSU-barnehagene. Da kjenner de oppgaven, de har gjort den mange ganger og fått erfaringer på hva som er bra og ikke. Det er veldig allright." (Pedagogikklærere).

Ved ett campus var også ledelsespraksisen fordelt i andre kunnskapsområder som studentene har før de begynner LSU: "Ved min campus er det sånn at BUL2 i fjerde semester har ledelsespraksis, så det var ikke en del av LSU-praksisen hos oss" (Pedagogikklærere). En fremhevet videre at redusert praksis vil fordre bedre samarbeid med praksislærerne: "Jeg mener vi kunne fått det bra til hvis vi hadde hatt enda tettere samarbeid med praksislærere" (Pedagogikklærere).

Også praksislærere kommenterer den reduserte praksisen som en utfordring. Spesielt det siste året, da studentene skal lede personalet. De mente flere studenter får et lite praksissjokk i 3. klasse, fordi det er for mye som studentene skal sette seg inn i. Praksislærerne var også opptatt av hva som skjedde med evalueringer som praksislærere gir studentene når de er i praksis.

Sånn jeg opplever det er at de vurderingene som sendes fra barnehagene blir kanskje lest gjennom av campusteamet, hvert fall sånn jeg erfarer det på den campusen jeg tilhører. Så blir de arkivert. Men det som blir lagt i campus-mappen er studentenes refleksjoner fra praksis, med våre kommentarer på den refleksjonsteksten studentene lager. Den kan hentes fram og brukes i profesjonssamtaler underveis i undervisningsåret senere. Men akkurat vurderingen vår, den blir arkivert. (Praksislærer)

I intervjuet kom også praksislærerne inn på hvor ulike slike tilbakemeldinger fra praksislærerne kan være, og at de kunne tenke seg mer diskusjon i samarbeid med utdanningen om hva en evaluering av studentene bør inneholde. Den ene praksislæreren som er ansatt i kombinasjonsstilling, meddelte at det ved hens campus var planlagt et halvdagsmøte for dette, men at pandemien forhindret møtet.

Ifølge PPP-dokumentet skal faglærere, profesjonsveiledere, praksislærere og studenter samarbeide om å lage en praksisoppgave som passer den enkelte barnehage og aldersgruppe. PPP-dokumentene formidler at praksisoppgavene skal tilrettelegges ulike praksiser, hvilket også kommer til uttrykk at blir gjort i fokusgruppeintervjuet med pedagogikk lærerne. Alle hadde jobbet med ledelse som tema, men med ulike arbeidsmåter. Ved en campus hadde de skygging av lederhandlinger som testes ut i praksis og som de etterkant skriver refleksjonstekst om, mens det ved en annen campus var en aksjonslæringsoppgave, og ved tredje campus et lederprosjekt.

3.7.2 Studentenes erfaring med praksis

Studentene snakker varmt om praksis. I intervjuene fremhevet de at de opplever at de lærer mye, og at teorien de har lært gjennom studiet blir relevant for praksisen:

Jeg har følt at kunnskapen har vært et fundament som man senere har trukket knagger på /...Ikke bare en sammenheng med det faget man har, men generell kompetanse som blir satt i perspektiv. Som man gjør virkelig, og hvor man får flere perspektiver inn i ulike fag i tillegg.
(Student)

En annen student fremhevet: "Å se sammenhengen mellom fagene. Det gjør man mye lettere i praksis, enn når man sitter på skolen" (Student).

Derimot nevnte også studentene noen utfordringer. Studentene nevnte blant annet at praksislærere kan tolke praksisoppgaven ulikt, og at kan medføre ulike opplevelser hos studentene med tanke på hvor mye jobb de skal legge ned i praksisoppgaven. Her mente studentene utformingen av praksisoppgaven var viktig. En oppgave som var konkret og som skapte færre misforståelser både hos studenter og praksislærere ble nevnt at kunne

forhindre at studentene må jobbe mye utenfor det som de mener er deres normerte arbeidstid. Studentene vektla særlig forbedringspotensialet i å utvikle tydeligere oppgaver, med mindre rom for tolkning.

I praksis har studentene også opplevd det som veldig positivt når faglærere involverte seg: “Jeg opplevde det som meget positivt, at faglærere også har sett hvordan vi har vært i praksis. Og at praksisveileder også har vært med på møtene. Og har sett et annet perspektiv enn bare kunnskapen” (Student). En annen student vektla også styrken av å ikke kun få pedagogikk læreren på besøk i praksis: “Jeg synes det er positivt at vi ikke bare har hatt profesjonsveileder heller, men at vi har hatt fagansvarlig, eller en av de som jobber med faget da” (Student).

Studentene ønsket også en mulighet til å møte pedagogikk lærer eller faglærer uten praksislæreren, i de tilfellene det var dårlig relasjon mellom student og praksislæreren:

Det har vært vanskelig med det relasjonelle med praksislærer, og det har vært vanskelig å kunne si dette foran praksislærer. Det har vært verdifullt nå første gangen det ble mulig for oss, å ha samtale kun med lærer. Men ellers så har det vært verdifullt at lærer og praksislærer kan drøfte og se på utviklingen min sammen. (Student)

Det kommer også frem at studentene gjerne skulle blitt observert av faglærerne sine. Helt til slutt ble det løftet frem at det var problematisk med et krav om 100% obligatorikk for praksis.

3.8 Samarbeid

Samarbeid er ikke spesifikt nevnt i PPP-dokumentet, men for at PPP-strukturen skal kunne iverksettes på alle de ulike nivåene, krever dette samarbeid. Vi har derfor tatt dette opp som et tema i intervjuene våre for å fange opp eventuelt hvor og hvorfor samarbeid fungerer bra og hvor og hvorfor det fungerer mindre bra.

3.8.1 Samarbeid i LSU lærerteamet

På spørsmål om viktige forutsetninger for samarbeid i lærerteamet i LSU (e.g. samfunnsfagslærer og pedagogikkslærer), svarte pedagogikk lærerne at tilstrekkelig bemanning og kontinuitet i faglærerteamet var viktige forutsetninger for et godt samarbeid. En pedagogikk lærer utdypet hvordan manglende kontinuitet kunne virket inn på iverksettelsen av PPP i emnet:

Vi får nye samfunnsfaglærere hvert år, og noen ganger med midlertidig engasjement som vi aldri ser igjen. Det er utfordringer knyttet til det, selv om de er dyktige fagfolk, gjør det noe med samarbeidet og hvilke arbeidsoppgaver vi føler ansvar for, blant annet dette med PPP/.../men jeg har forståelse for at når man blir droppet inn i et emne og vet at man skal bort igjen og kanskje aldri tilbake, så er det begrenset hvor mye man engasjerer seg. Det oppleves som en belastning, og medfører en del ekstraarbeid for oss som er der hvert år. Jeg synes dette kan være litt utfordrende. (Pedagogikklærer)

I intervjuet kom det frem at pedagogikklærerne opplevde at faglærerne som kom inn var ofte svært dyktige, men at utskiftninger i teamene gjorde at det var vanskelig å tolke og iverksette PPP dokumentet i LSU, og å jobbe systematisk med å forbedre iverksettelsen av PPP intensjonene over tid. Flere av pedagogikklærerne opplevde det også utfordrende å imøtekomme PPP-strukturen dette studieåret grunnet pandemien. PPP-dokumentet ble lest og forsøkt iverksatt fortløpende. Noen av pedagogikklærerne fremhevet at det PPP-dokumentet var omfattende å sette seg inn i. Det at dokumentene for heltid og deltid også var så like, gjorde det også vanskelig å skille de fra hverandre. Innholdsmessig var dokumentet opplevd som verdifullt, men det var opplevd som utfordrende å iverksette alle PPP-elementene i LSU om er et intensivt emnet. Imens en pedagogikklærer opplevde at visjonene og tiltakene beskrevet i PPP var i tråd med slik hens undervisningspraksis og opplevde derfor ikke utfordringer med å iverksette PPP i undervisningen.

Mulighet for oppfølging av studenter og samarbeid praksislærere i denne perioden var begrenset av pandemien og smitteverns-tiltaksnivåene i barnehagen (i.e. rødt, gult og grønt tiltaksnivå). Dette medførte redusert forutsigbarhet i samarbeidet. Flere pedagogikklærere opplevde at PPP-dokumentet kom bak i prioritering dette semesteret ettersom det var mange forespørsler om tilrettelagt undervisning og praksis grunnet pandemien (e.g. ulike undervisningsformer som hybrid, nett eller fysisk).

3.8.2 Samarbeidet mellom USN og praksisbarnehagene

I intervjuene kom det tydelig frem at praksislærerne satte pris på samarbeidet med BLU. Trepertssamtalen mellom student, praksislærer og profesjonsveileder var fremhevet som en viktig funksjon for å sikre kontakt mellom de ulike aktørene, både i møte med studenter, men også som en viktig møtearena for å skape relasjoner mellom praksislærere og utdanningen:

... jeg er veldig glad for at trepartssamtalene har kommet i gang. Da får du nærhet til Universitetet sånn at du kan ha kontakt underveis. Selv om det ikke er noe veldig spesielt så er det greit å ha den. (Praksislærer)

De opplevde også at trepartssamtalene gjorde det lettere for dem å ta kontakt med profesjonsveilederen om det var noe som dukket opp, og at de ikke alltid må gå veien om

styrer i egen barnehage: “Veien er ikke så lang, med å ta kontakt med USN, for vi vet hvem som er profesjonsveilederen deres, og kan ta en telefon eller så snakker vi med styrer.” (Praksislærer).

Praksislærerne fremhevet også planleggingsmøtene i forkant av praksis som en viktig samarbeidsarena.

At vi får en stemme og blir hørt. Jeg synes det er veldig ålreit. Da blir vi satt i grupper sammen med studentene, hvor vi får et utgangspunkt til en oppgave, og så kan vi komme med ideer og tanker om hva vi syntes kunne vært bedre. Det synes jeg er veldig interessant å få lov til å være en del av. Da blir jeg faktisk hørt på mange områder. (Praksislærere).

Det jeg synes er så ålreit på de møtene der, er at du treffer studentene... og så blir vi satt på tvers av ulike barnehager, så vi får drodlet litt og snakket litt sammen om ulikheter og likheter ute i barnehagene og hva som er i fokus... jeg synes bare det har vært positive erfaringer. (Praksislærere).

Som sitatene viser, beskrev praksislærerne planleggingsmøtene som en reell medvirknings og læringsarena. I møtene fikk de medvirke i utarbeidelsen av praksisoppgave, de fikk truffet studentene før praksis og de fikk delt erfaringer med andre praksislærere om hvordan de gjorde det i sin barnehage.

3.9 Styrker og utfordringer med PPP

3.9.1 Kjennskap og eierskap til PPP

I intervjuet med campusteamet ble kjennskap og eierskap til PPP-strukturen diskutert. En campusteamdeltaker sa at det også fremdeles er variasjoner blant ansatte på de andre studieårene når det kommer til kjennskap og eierskap.

Nå har det vært veldig fokus på PPP-dokumentet, og enkelte elementer av strukturen igjennom det siste året. Det gjør at det blir lagt til rette for at man skal kunne ta del i å få PPP-dokumentet inn under huden. Noen kjenner, og har et større ansvar inn mot PPP-dokumentet enn andre. Det gjør at både interessen og kanskje også engasjementet for dokumentet og strukturen varierer veldig. Det merker vi også. Noen ganger får vi tilbakemelding om at det holder nå, vi trenger ikke ha PPP-dokumentet som tema på tvers av campusene ny runde nå. Det handler om å se, hva er det i dette dokumentet for meg, og hvor er min utvikling, også som faglærer. (Campusteam)

Det kom frem at flere av programlederne opplevde at PPP begynte å bli en integrert del av utdanningsprogrammet på 1. studieår. Her opplever ikke campusteamrepresentantene at det lenger var nødvendig å forklare begreper og struktur for ansatte. Derimot opplever de at faglærere på 3. studieår var noe mer frakoblet PPP-strukturen og at det her trengs å jobbe med kjennskap og eierskap til strukturen. Dette er kanskje ikke så rart, ettersom faglærere på 3. studieår ikke hadde vært inne i 1. og 2. studieår. De hadde derfor ikke satt seg så godt inn i strukturen enda ettersom den ikke var gjeldene før høst 2021 på 3. studieår.

3.9.2 Styrker med PPP

En beskrivelse av hvordan BLU ved USN svarer på sitt mandat.

- PPP-dokumentene gir innblikk i hvordan utdanningen er oppbygd. I løpet av studieåret 2021-2022 ble det, ved de ulike campusene, ansatt flere nye faglærere og personell i administrative stillinger (campusteam). For nyansatte i administrative stillinger var PPP-dokumentet fremhevet som et viktig dokument for å gjøre seg kjent med BLU ved USN. Her kunne man lese hva som skulle vektlegges i de ulike periodene av utdanningen, samt forstå hvordan dokumentet ble anvendt innad ved campusene.
- PPP-dokumentene er viktig i oppfølging av praksis. PPP-dokumentet var opplevd å synliggjøre praksis gjennom retningslinjer for praksis del 2 som igjen henger sammen del 1. En campusteamdeltaker uthevet: “PPP er vevd sammen i mye av det vi gjør, og i samarbeid med praksislærerne, med faglærerne og i møtene vi har. PPP er ikke her et adskilt dokument, men det synes i det vi holder på med”.

Til spørsmålet om hvilken betydning pedagogikk lærerne i LSU mener at PPP-dokumentet har for studentenes progresjon og profesjonsutdanning svarte alle unisont at dokumentene er viktig, men at dokumentet har forbedringspotensialer ved at det kan forenkles og at flere av PPP-elementene bør studiepoeng festes. Campusteamene var allerede i gang med møter der ulike aktører i BLU har kunnet bidra med konstruktive tilbakemeldinger på forbedringer og konkretiseringer av dokumentene.

3.9.3 Utfordringer med PPP

Utfordringer i iverksettelsen av PPP-strukturen som kom frem i intervjuene er kort oppsummert punktvis:

- *Følge opp og koordinere faglærere og kunnskapsområder.* I intervjuene med campusteamene ble det nevnt at det er utfordrende å følge opp og koordinere

faglærere på tvers av kunnskapsområder. Her har møtearenaene der faglærere som representerte ulike kunnskapsområder slik som program møter og BLU seminarer nevnt som viktig i arbeidet med bygge broer mellom administrasjon, ledelse og fag.

- *PPP ikke studiepoengfestet.* Det at PPP ikke er studiepoengfestet kommer også frem som en utfordring i 3. studieår. Profesjonsmapper, oppmøte på vold og overgrep seminaret og profesjonsdager gjennomført av campusteamene ble nevnt som utfordrende å følge opp siden det ikke kan sies å være obligatorisk.
- *Ressurser.* I intervjuet med campusteamene ble ressurser nevnt som en utfordring med PPP-dokumentet. Dokumentet var av flere nevnt som ressurskrevende å gjennomføre i praksis. Selv om føringene i PPP, slik som for eksempel profesjonsveiledning, medførte tildelte ressurser på arbeidsplanen til ansatte var det opplevd som om føringene i PPP dokumentet var mer krevende enn det var avsatt ressurser til.
- *Rolleavklaringer.* I intervjuene kommer det også frem en usikkerhet på hva de ulike rollene i utdanningen innebærer, og at det er viktig å tydeliggjøre dette bedre. Rolleskillene som ble nevnt som uklare var mellom profesjonsveileder og faglærer, trinnleder, og praksisrådgiver.
- *Iverksettelsen av profesjonsmappe og profesjonsseminaret.* Som tidligere skrevet opplevde pedagogikk læreren utfordrende å iverksette profesjonsmappe og profesjonsseminaret i LSU.
- *PPP ikke sammenbindende hele utdanningen på deltid.* Pedagogikk lærere som har vært med på overgangen fra gammel til ny modell peker, ifølge en campusteamdeltaker, på at pedagogikk faget står i fare for å smuldre litt bort ettersom studentene på deltid kan risikere å ha ett helt år uten pedagogikk. Det var derfor satt spørsmål om Pedagogikk var sammenbindende på i deltidsutdanningen.

3.9.4 Hvordan styrke PPP strukturen?

- *Studiepoengfeste PPP.* Campusteamdeltakerne fremhever viktigheten av strukturen poengfestes, men i intervjuene ble det ikke presentert en løsning for dette.
- *Avsluttende eksamen til jul første studieår.* I intervjuet med campusteamet ble nevnt at det første studieåret hvor studentene blir undervist i tre kunnskapsområder parallelt, og hvor det ikke er noen vurdering er til jul, kan gjøre det utfordrende for studentenes progresjon. Det er mye de skal forholde seg til i første studieår, spesielt når det i tillegg også er en del som ikke gir studiepoeng. For studenter som kanskje opplever å ha valgt feil studie eller som synes utdanningen er vanskelig er det utfordrende med så mye utenfor som ikke gir studiepoeng. Et forslag var derfor å studiepoengfeste eller redusere elementer i utdanningen som ikke var studiepoengfestet.

- *Bedre overganger.* I motsetning til hva campusteamet, svarte studentene flere ganger at de synes det er viktig å jobbe med å få til gode overgangsseminarer, slik at overgangene kunnskapsområder ble bedre.
- *Bedre struktur på 3. studieår.* Studentene opplevde organiseringen av siste studieår som upraktisk. De opplevde som feil å begynne med bacheloroppgaven før de har begynt med selve fordypningen som skal veilede bachelor oppgaven.
- *Mentor for 1.årsstudenter.* Studentene foreslå at man burde ha mentorer fra 3. klasse som kunne hjelpe studentene i 1. klasse. Mentorene kan hjelpe til med å løfte opp diskusjonene som studentene bør ta del i. Kanskje læringsfasilitatorene som har vært igangsatt i utdanningen kan bidra med dette.

4 Drøfting

Målet med delprosjekt 4 var å få mer kunnskap om 1) hvordan PPP dokumentene (versjon 2020) ble forstått og forvaltet av ulike aktører på 3. studieår, 2) hvordan ulike områder av PPP ble vektlagt i møter, undervisning, veiledning og praksisperioden; og 3) hvordan PPP strukturen i sin helhet var erfart av de ulike aktørene. Under drøfter vi formålene i studien i lys av PPP-dokumentet sin struktur (profesjonsveiledningen, profesjonsmappa, profesjonsseminar, gjennomløpende tema, overgangsseminar, praksisen for studentene, samarbeid mellom USN og praksisfeltet). Videre oppsummerer vi funnene for tredje studieår, forså å kort sammenfatte hva som kom frem i følgeforskningens tre delrapporter (inkludert denne) der studieårene 1-3 følges.

4.1 Profesjonsveiledning

I profesjonsveiledningen skal en pedagogikk lærere følge opp studentenes profesjonsdannelse gjennom profesjonssamtaler og gjennom studentenes profesjonsmapper. Profesjonsveiledere har vært tett knyttet til studentene både i undervisning og i praksis, og de er et viktig bindeledd mellom studenter og campusteam. Det virker som denne rollen begynner å bli godt etablert i utdanningen, og at alle aktørene har en forståelse av hva denne rollen betyr. Det er ikke bare å sørge for studentenes progresjon og utvikling som er viktig i denne rollen. Profesjonsveiledningen er også viktig for motivasjon til studiet, støtte opp om studentenes selvtillit og være med å jobbe for å få et godt studiemiljø. Det nevnes at det er veldig sjelden at studentene ikke kommer til samtalen, hvilket også viser at dette er en viktig samtale for studentene.

Intensjonen i PPP-dokumentet (versjon 2020) var at alle studentene burde ha samme profesjonsveileder gjennom hele utdanningen for å sikre best mulig kontinuitet. Praksislærere nevner også dette som noe de mener er viktig å oppnå for studentenes del. Å

benytte samme profesjonsveileder over flere studieår er derimot ikke nevnt i PPP-dokumentet (versjon juni 2021), kanskje fordi det er vanskelig å oppfylle. Selv om man ser at det kan være gunstig, er det kun ved en av campusene at man har klart å beholde samme profesjonsveileder over to studieår (1. og 2. studieår). Fra denne campusen nevnes det at det har vært gunstig for studentenes progresjon og utvikling å ha samme profesjonsveileder over en lengre tidsperiode. Profesjonsveiledning på tvers av trinn nevnes å være spesielt utfordrende mellom 2. og 3. studieår, ettersom det kun er et halvt år med LSU før studentene begynner med Bacheloroppgaven. Studentene trekker frem viktigheten av erfaringsdeling i bytte av profesjonsveileder, samt gode erfaringer med at individuelle samtaler første semester og gruppesamtaler videre i utdanningen. Grunnen til dette er at det første studieår kan være ting ved klassemiljø og lignende som kan være utfordrende å løfte frem i en gruppesamtale når du er en fersk student.

4.2 Profesjonsmappa

Selv om det er beskrevet hva profesjonsmappa er og dens intensjon i PPP-dokumentet, så er det allikevel ikke tydelig hva den skal inneholde eller hvordan skal dette brukes for at studentene skal oppleve en progresjon og utvikling. I utgangspunktet virker profesjonsmappen intensjon å være opplevd som god med tanke på at studentene skal få mulighet til å jobbe med egen utvikling og progresjon gjennom tre studieår, men det bør muligens innrammes bedre hvordan dette kan gjøres gjennom studiet og en avklaring av hvem som skal følge opp disse oppgavene.

4.3 Profesjonsseminar

Alle campusene har gjennomført profesjonsseminar som omhandlet “Den forskende barnehagelærer”, etter PPP-dokumentets retningslinjer for 3. studieår. Ifølge PPP-dokumentet (versjon 2020) skal profesjonsseminaret være sammenhengende i en ukes (5 dager) varighet. Dette har imidlertid ikke vært gjennomført ved to av campusene. Den ene av disse to campusene var det samling for deltidsstudenter (nett og samlings studenter) hvor de valgte å ha profesjonsseminar over en kortere periode sammen med det gjennomløpende temaet “Profesjonskunnskap om vold og overgrep”. De har altså ved denne campusen funnet en løsning som ser ut til å fungere bra med tanke på at de ønsker at studentene skal få mest mulig ut av dagene de er fysisk til stede på samlinger. De andre campusene har også noe ulike agenda for dagene, selv det overordnede temaet har vært det samme, og alle benyttet de seg av inviterte gjesteforelesere. Det kom også frem at det ved to av campusene kunne oppleves som utfordrende å fylle fem hele dager om “Den forskende barnehagelærer”. Den nyeste versjonen av PPP-dokumentet (versjon juni 2021) har redusert antall sammenhengende dager med “inntil 3 dager”. Dette gir rom for mer fleksible løsninger som kan passe hver campus og hvert studieprogram bedre. Studentene måtte minnes på hva

som hadde vært tema for profesjonsseminaret, noe som kan tyde på at seminaret slik sett var godt integrert i semesteret. De husket at seminaret inneholdt eksterne forelesere, at det var interessant og lærerikt.

4.4 Gjennomløpende tema

De gjennomløpende temaene i utdanningen skal sørge for at studentene opplever en progresjon gjennom utdanningen. Alle faglærere, profesjonsveiledere og praksislærere skal ha ansvar for å innlemme temaene på en relevant måte i undervisningen gjennom oppgaver, praksisveiledningen, profesjonssamtaler og eksamen. Gjennom intervjuene oppleves det som om de ulike aktørene mener temaene er godt integrert i undervisningen. Men, hos enkelte stilles det spørsmål om hvor godt progresjonen av temaene er synliggjort i utdanningen. Det nevnes at det er små nyanser mellom årene som ikke gjør det så lett å forstå hva som gir progresjonen. Progresjonen av de gjennomløpende temaene er også noe som muligens kunne vært løftet mer opp ved hvert overgangsseminar, og som kunne vært en del av strukturen til dette seminaret, ettersom strukturen i overgangsseminarene etterspørres av flere. Utfordringen da er at det kun er tillitsvalgte fra studentene som er med i disse seminarene. Tillitsvalgte blant studentene svarte også at de savnet mer informasjon om hva som skulle komme neste semester. Når vi spesifikt spurte de om hva som kunne bli bedre i studiet, var det spesielt overgangene som ble vektlagt som viktige. Slik det kommer frem i intervjuet, kan det tyde på at dette ikke bare burde være med tillitsvalgte, men kanskje med alle studentene. Dersom dette er så viktig for dem.

En annen ting som også ble nevnt var at de gjennomløpende temaene kan binde agendaen litt for mye, og at man kan savne muligheten til å ta opp mer dagsaktuelle temaer eller tema som også er forankret i USN sin satsing, for eksempel bærekraftig utvikling.

Praksislærerne opplever at progresjonen i utdanningen virker veldig bra, men nevner spesifikt at de opplever at studentene sliter mer med skrivningen nå enn tidligere, og etterspør at barnehagelærerutdanningen stiller mer krav til studentene når det gjelder skriftlige oppgaver. Videre synes de at studentene har for lite praksis som omfatter ledelse. De er også noe bekymret for hvor kritiske de er til virksomheten når de selv kommer ut i arbeidslivet. Her kan det være mange ulike erfaringer gjort i praksis. Kan praksislærernes bekymring reduseres ved at det utdypes og drøftes ytterligere i profesjonssamtalene?

4.5 Overgangsseminar

Overgangsseminar var kun blitt iverksatt ved en av fire campuser. Ved campuset som hadde overgangsseminaret kom det også frem at de opplevde seminaret som nyttig for både studenter og faglærere. De opplevde at seminaret kunne bidra til at studentene så sammenhengene mellom semestrene. Ved de andre campusene var det strukturelle utfordringer som var årsaken til at det ikke kunne gjennomføres. Nye ansettelse campusteam og blant lærere, men også utfordringer til hvordan seminaret skulle struktureres og organiseres. Videre nevnes også at kontakten med studenttillitsvalgte ikke var kommet godt nok i gang. I samtalen med campusteamet kommer det også frem en slags tvil om hvor nyttig dette seminaret egentlig er for studentenes utvikling, og at det bør vurderes opp mot ressursene man bruker på det.

Skal seminaret oppleves som meningsfylt og viktig er det en fordel med en tydeligere struktur på hva overgangsseminaret skal inneholde, hvem som skal delta, hva som skal bearbeides og når i semesteret det skal ligge, ser ut å være viktig for at det skal kunne gjennomføres.

4.6 Praksis

Praksislærere og de ulike aktørene i barnehagelærerutdanningen ser ut til å være godt fornøyde med hvordan praksis planlegges, gjennomføres og bearbeides. Begge sider er godt fornøyde med at praksislærere nå er mer likestilt enn tidligere, ved at de har mer medvirkning i de ulike delene som inngår i praksisforløpet. Praksislærere opplever også at de lettere kan komme i kontakt med aktørene i utdanningen, mye på grunn av et tettere samarbeid mellom praksislærer og profesjonsveileder. Derimot mener praksislærere at de synes studentene har for lite praksis med ledelse, og at studentene kan bli bedre på å skrive. I tillegg kommer det frem at de synes studentene er for lite kritiske til praksisen de besøker. Dette er viktige innspill, men som heller ikke lett får komme til uttrykk i de møtene hvor praksislærere er til stede, da det er andre tema som drøftes. Skal slike innspill få en større plass i utdanningen? Skal praksislærere kunne ha en medvirkning på hva som kan være viktig å ta opp med studenter utenom selve praksisperioden, for eksempel i profesjonssamtalene?

4.7 Samarbeid

Det er tydelig at campusteamet har jobbet med og drøftet PPP-strukturen i barnehagelærerutdanningen i en lengre periode. De har også gjort seg erfaringer med det gjennom tre år (i skrivende stund fire).

For LSU lærere er det mer samarbeid innenfor hvert fagområde (pedagogikk og samfunnsfag) enn det er mellom fagområdene. En viktig forklaring til dette ser ut til å være hyppige utskiftninger av faglærere, spesielt i samfunnsfag. Selv om pedagogikklærere skryter av dyktige kollegaer og gode samarbeid på tvers av fagene, kommer det også frem at nyansatte mangler kunnskap om barnehagelærerutdanningen og PPP-dokumentet. Dette gjør at det lett blir pedagogikklærere som har undervist i barnehagelærerutdanningen i flere år, som tar seg av ansvaret for å implementere PPP-dokumentet i utdanningen.

Praksisfeltet svarer at de er svært fornøyde med samarbeid både med campusteam og profesjonsveiledere.

4.8 Styrker og utfordringer

Det er tydelig at det også for 3. studieår er mange av de samme utfordringene som vi har sett de foregående årene. Det er tydelig at faglærere i LSU (pedagogikklærere som ble intervjuet og samfunnsfaglærere) ikke har jobbet med å iverksette PPP-strukturen i utdanningen tidligere, mens de som er i campusteamet har fått muligheten til å bearbeide innholdet i dokumentet grundig gjennom 1. og 2. studieår i tillegg gjennom tre år allerede. Studentene har også erfart profesjonsveiledning gjennom to år tidligere i studieløpet. I intervjuene fremheves noen utfordringer.

Profesjonssamtalen: Profesjonsveiledere er ikke sikre på hvordan profesjonssamtalene best bør utføres (individuelle- eller gruppesamtaler), men også innholdsmessig (tema, innholdet i profesjonsmappen). Studentene opplever at individuelle samtaler sikrer god oppfølging, spesielt det første studieåret, men ser deretter fordeler av gruppeveiledning de andre studieårene. Da har de blitt tryggere på seg selv, og tør å si mer i en gruppesamtale. I tillegg er rolleavklaringene ikke helt klare for alle pedagogikklærerne. Noen er profesjonsveiledere gjennom studietiden på campus, andre veileder i praksis, mens andre igjen veileder begge steder. Det bør muligens drøftes fordeler og ulemper med disse løsningene, samt hvorfor dette løses ulikt på de ulike campusene. Kan en bedre rolleavklaring også gjøre det enklere å utføre profesjonssamtalene?

Progresjon og utvikling: Det kommer frem ulike opplevelser av hvor godt PPP-dokumentet legger til rette for en god progresjon og utvikling hos studentene. På den ene siden mener studenter, praksislærere og campusteam at det ser en tydelig progresjon i PPP-dokumentet, mens faglærere nevner at det er små nyanser og ikke tydelige overganger i progresjon mellom semestrene. At faglærere virker noe mer kritiske enn de andre aktørene kan skyldes at de ikke har bearbeidet PPP-dokumentet i like stor grad som det for eksempel campusteamet har gjort. Det er et omfattende dokument, og man bør regne med at det med

tiden blir lettere forstått med mer erfaring. Den nye versjonen (versjon juni 2021) er også enklere å lese.

Samarbeid: Det er utfordringer knyttet til samarbeidet om PPP-dokumentet i LSU. Campusteamet har et godt samarbeid om dette, ettersom de har jobbet med dokumentet gjennom tre år. For LSU lærerne er dokumentet derimot "nytt". Når det i tillegg ofte erfares at det settes inn nye ressurser (faglærere) i samfunnsfag, som ikke har jobbet i barnehagelærerutdanningen tidligere eller som vet de kun er der for ett år, så kan det føre til at pedagogikk-lærere synes det er enklere å ta ansvar for å implementere PPP-strukturen alene.

Organisering: En utfordring er også det organisatoriske og strukturelle i forhold til PPP-dokumentet. I Canvas har man et LSU-rom og progresjonsrom. Men, lærerne er usikre på hva som skal legges i disse rommene og når informasjon skal legges ut. Man vet heller ikke hva man skal gjøre med profesjonsmappene. Organiseringen av profesjonsseminaret og overgangsseminarene er heller ikke i mål. Når det gjelder profesjonsseminaret, så kan det hende at dette ikke bør være likt ettersom det er deltid og heltidutdanninger, og ulik tilgang på personer man også kan få inn som eksterne aktører, dersom man ønsker dette. At ulike campus løser dette på ulike måter, trenger ikke å være negativt for utdanningen. Derimot ser det ut som overgangsseminarene ikke er godt forankret ved de tre av fire campusene. Her kommer det også frem at de fleste har tro på at dette er viktige møter for å sikre progresjon mellom kunnskapsområdene når det gjelder de gjennomløpende temaene. Men, hvordan det bør utføres, hva som skal drøftes ser ut til å være noe som barnehagelærerutdanningen bør diskutere videre fremover.

PPP-dokumentet sin betydning i BLU: Alle parter mener at PPP-dokumentet er viktig for å sikre studentenes progresjon og profesjonsutdannelse, men det kommer frem at det er et komplisert dokument å forholde seg til. Den nye versjonen (versjon juni 2021) er langt enklere og man kan anta at mye av forståelsen for PPP-strukturen vil etableres bedre med tiden. Fremover vil det være viktig å hele tiden rette søkelyset mot studentene. Som en programleder sa: "Det er kun det som kommer ut i den andre enden som kan forklare om vi lykkes eller ikke. Hvis vi glemmer å måle det, eller å løfte det frem, og undersøke det, så driver vi egentlig bare å måle vår egen virksomhet innad." Hvilken nytte de ulike strukturene i PPP-dokumentet skal ha for studentenes profesjon, praksis og progresjon bør derfor drøftes i alle ledd.

4.9 Styrker og gjenstridig utfordring med PPP – Oppsummert etter 3 år med følgeforskning

Høsten 2018 ble PPP-dokumentet for første gang iverksatt for studenter som begynte sitt 1. studieår i barnehagelærerutdanningen. For å kunne se hvordan strukturen i PPP-dokumentet ble forstått, implementert og erfart ble det gjort en følgeforskning for de tre første studieårene i perioden 2018-2021 (Wilhelmsen, 2020; Sell et al., 2022; Bjerknes & Wilhelmsen, 2022). I fokus for følgeforskningen var alle aktørene som inngår i barnehagelærerutdanningen (studenter, campusteam, faglærere, profesjonslærere og praksislærere). Første og tredje studieår ble det gjennomført fokusgruppeintervjuer, mens det i 2. studieår ble gjennomført spørreundersøkelse. Hva kan disse tre årene med følgeforskning fortelle oss om PPP-strukturens implementering og erfaring i barnehagelærerutdanningen?

Det har ved barnehagelærerutdanningens fire campus i alle tre år vært en stor innsats, vilje og engasjement for å realisere ambisjonene i den nye strukturen. PPP-strukturen tas opp jevnlig i større møter som BLU-seminarer og program møter, men også internt i de ulike møtene som skjer innenfor kunnskapsområdene og på trinnene. Ved hvert år som følgeforskningen har fulgt, har PPP-dokumentet vært nytt for faglærere og profesjonsveiledere, mens studentene og campusteamet har måttet forholde seg til dokumentet hvert år. I følgeforskningen som følger 3. års studentene kommer denne erfaringen hos campusteamet tydelig frem. Vi så at campusteamet hadde jobbet grundig med dokumentet gjennom tre år, og hadde god oversikt over strukturen i dokumentet, samt reflektert mye mer over strukturens innhold enn pedagogikk lærerne hadde fått muligheten til, ettersom de benyttet dokumentet for første gang. Hva dette forteller oss er at det ta tid å bli kjent med et dokument som dette. Det er mange mindre deler som ikke bare skal implementeres, men de skal fortolkes og det skal være en felles enighet om hvordan de skal implementeres og forstås. Her ser det ut som om campusteamet har hatt en viktig rolle. Ettersom de har måtte jobbe jevnt med dokumentet i alle tre årene, har de også fått drøftet og bearbeidet mer enn de andre aktørene. Dette har nok også gjenspeilet seg i hvordan dokumentet har blitt bearbeidet i de større møtene. PPP-dokumentet har nå kommet ut i en enklere versjon (versjon 2021). Dette tror vi er hensiktsmessig for alle aktørene, og vil nok gjøre videre arbeid med å tolke og implementere enklere i tiden fremover.

Gjennom tre år med følgeforskning er det også noen funn som gjentar seg og som ser ut til å være viktige i prosessen videre med PPP-strukturen i barnehagelærerutdanningen:

- 1) Campusteamet har en viktig rolle som brobygger mellom praksis og utdanning. De har god oversikt over det som skjer, og er viktige aktører i mange av PPP-strukturens felles møter som i dag er godt implementert i den faste møtestrukturen i BLU.

2) Profesjonsveiledningen er ansett som svært viktig både av studenter, profesjonsveiledere og campsteam, men innholdet i samtalen og hvordan de er strukturert ser ut til å fortsatt være uklart for de som skal ha disse samtalen.

3) Profesjonsmappen er en utfordring med tanke på hva den skal inneholde, hvem som skal ha innsyn i den, og hvordan den skal benyttes for studentenes progresjon i studiet.

4) Profesjonsseminarene krever tverrfaglig samarbeid. Vi ser at det kan variere med hensyn til hvor lett det er å samarbeide tverrfaglig. Tredje studieår er det for eksempel pedagogikk og samfunnsfag som samarbeider i LSU. Her medfører hyppig utskifting av faglærere innen samfunnsfag at det for pedagogikklærere oftere er enklere å påta seg ansvaret for profesjonsseminaret alene. I andre studieår er KKK et kunnskapsområde som ligger alene, hvilket lett medfører at de heller samarbeider innad enn på tvers av andre kunnskapsområder. Første studieåret var det også utfordringer med samarbeid, men mest om praktiske gjøremål som obligatorikk og muligheten til å knytte innleveringsoppgave til arbeidskrav. Det har med andre ord vært ulike utfordringer med tverrfaglig samarbeid gjennom alle tre årene. Det kan se ut som om dette kan være noe man kan jobbe mer med i felles møter hvor kunnskapsområdene møtes.

5) Gjennomløpende tema skal gjenspeile en progresjon i utdanningen. Det er delte meninger hvorvidt denne progresjonen er godt nok synlig i PPP-dokumentet. Videre er det også noen som mener at de gjennomløpende temaene ikke bør være så låst. Da det også er mange andre relevante tema som flere mener kan være viktige i utdanningen generelt, og som også er satsningsområder ved USN, for eksempel bærekraft og mangfold.

6) I praksisgjennomføring og oppfølging ser ut til å være stor variasjon mellom campus. Variasjonen gjenspeiles nok mest i hvordan faglærere deltar i veiledningen ute i praksis og hvordan de velger å bruke ressursene sine til dette. Generelt er praksislærere fornøyde, mye fordi de opplever et tettere samarbeid med profesjonsveiledere, men også med noen faglærere. Studentene er også veldig fornøyde med å være i praksis. Det er også variasjon i hvor mye praksislærere ønsker å medvirke i prosessen før praksisgjennomføringen, men generelt ser det ut som om de i stor grad liker å kunne medvirke i denne prosessen.

Referanser

- Bjerknes, A. L., & Wilhelmsen, T. (2022). Implementering av Profesjon, progresjon og praksis i barnehagelærerutdanningen. Følgforskning 2. studieår BLU, Universitetet i Sørøst-Norge. Delrapport 3.
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative research in sport, exercise and health*, 11(4), 589-597.
<https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interviews: Learning the craft of qualitative research interviewing*. Sage.
- Murphy, E. & Dingwall, R. (2003). The ethics of ethnography. In P. Atikson, S. Coffey, J. Delamont,
- L. Lofland (Eds), *Handbook of Ethnography*, pp. 339–351. Sage: London, UK.
- Segaard, S. B. (2007). Refleksivitet i følgeforskning – Strategi, roller og utfordringer. Fagkonferansen. Trondheim.
- Sell, I. S., Alsø, M., & Wilhelmsen, T. (2022). Akademisk skriving i barnehagelærerutdanningen. Følgeforskningsprosjektet på implementering av Profesjon, Progresjon og Praksis strukturen innen barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Sørøst-Norge. Delrapport 2. Drammen: Universitetet i Sørøst-Norge

Vedlegg 1 – Intervjuguider

1. Intervjuguide til fokusgruppeintervju med campusteam

Introduksjon

Formålet med dette fokusgruppeintervjuet er å generere kunnskap hvordan PPP strukturen blir tolket, innført og erfart av ulike aktører femte semester i BLU ved USN. Dette er første året PPP strukturen skal implementeres tredje studieår i BLU ved USN. Hovedfokuset for gruppeintervjuet vil være hvordan campusteamet har erfart at PPP-strukturen med på å sikre profesjonsprogresjon, helhet, integrasjon og sammenheng i utdanningen?

Målsetningen er ikke å evaluere kvaliteten i dette arbeidet, men å bedre forstå hvordan dokumentene er fortolket, iverksatt og erfart. Vi vil sammen diskutere fem utvalgte temaer.

Intervjuet vil vare i ca. 2 timer.

Intervjuerne har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i intervjuene. Vi forutsetter at heller ikke deltakerne formidler videre eventuelle personlige opplysninger om andre informanter.

Enkelte sitater fra intervjuene vil kunne bli gjengitt i den endelig rapporten, men alle bidrag vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Campusteamet, roller og ansvar

1. Kan dere fortelle hvilken rolle du har hatt i BLU i året som har vært?
2. Hva har vært målsetningen i campusteamets arbeid med iverksettelsen av PPP strukturen i året som har vært?
3. Hvordan har dere arbeidet med PPP-strukturen/dokumentet i campusteamet i året som har vært?
4. Hvordan opplever dere samarbeidet innad i campusteamet?
5. Hva har fungert godt?
6. Hva har vært utfordringene dere har møtt i dette arbeidet?
7. Er det noe i PPP-strukturen som du opplever at burde vært endret?

Samarbeid om å sikre helhet, sammenheng og progresjon

1. Hvordan har campusteamet samarbeidet med faglærere for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?
2. Hvordan har campusteamet samarbeidet med studenter for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?
3. Hvordan har campusteamet samarbeidet med praksisfeltet for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?
4. Hvordan opplever dere dette samarbeidet?
  - 4.1. Hva fungerer godt / eventuelle utfordringer

Betydningen av PPP for BLU utdanningen ved USN

1. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for studentenes i utdanning? (progresjon/profesjonsdannelse)
2. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for BLU?

Veien videre?

1. Hva er det viktig å ha fokus på i det videre arbeidet med å styrke progresjon, profesjon og praksis i BLU i årene som kommer?

Avrundning

1. Er det noe dere vil legge til som vi ikke har fått snakket om?

2. Intervjuguide til fokusgruppeintervju med faglærere

Introduksjon

Formålet med dette fokusgruppeintervjuet er å generere kunnskap hvordan PPP strukturen blir tolket, innført og erfart av ulike aktører femte semester i BLU ved USN. Dette er første året PPP strukturen skal implementeres tredje studieår i BLU ved USN. Hovedfokuset for

gruppeintervjuet vil være hvordan faglærere og profesjonsveiledere i LSU har erfart at med på å sikre profesjonsprogresjon, helhet, integrasjon og sammenheng i utdanningen?

Målsetningen er ikke å evaluere kvaliteten i dette arbeidet, men å bedre forstå hvordan dokumentene er fortolket, iverksatt og erfart. Vi vil sammen diskutere fem utvalgte temaer.

Intervjuet vil vare i ca. 2 timer.

Intervjuerne har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i intervjuene. Vi forutsetter at heller ikke deltakerne formidler videre eventuelle personlige opplysninger om andre informanter.

Enkelte sitater fra intervjuene vil kunne bli gjengitt i den endelig rapporten, men alle bidrag vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Faglæreransvaret

1. Kan dere fortelle hvilken rolle dere har hatt i LSU i året som har vært?

Tolkning og iverksettelsen av PPP i LSU

1. Kan dere fortelle litt om hvordan dere har jobbet med fortolkning og iverksettelsen av PPP dokumentet i LSU?
  - a. Hvordan har dere arbeidet med å utforske, avklare og konkretisere sentrale begreper (for eksempel profesjonsveileder) i dokumentene?
2. Hvem har inngått i dette arbeidet og hvordan har dere samarbeidet?
3. Hvordan har dere opplevd arbeidet med å iverksette PPP i LSU?

Overgang og progresjon

1. Hvordan samarbeidet dere i overgangen til femte semester med faglærere fra kunnskapsområdene og profesjonsveilederne i engasjert i fjerde semester?
  - a. Når og hvordan gjennomførte dere overgangsseminaret?
  - b. Hvordan opplevde dere samarbeidet med å styrke sammenheng og progresjon i utdanningen i overgangen?
2. Hvordan opplevde dere koherens mellom føringene i PPP og føringene som ligger i emneplanen for LSU?

3. Hvilken betydning har de gjennomløpende temaene i PPP hatt for LSU?
4. Hvordan er de gjennomløpende temaene vektlagt i BLU?

Profesjonsveilederrollen

1. Ved deres studiested, var det samme profesjonsveileder som fulgte studentene fra fjerde til femtesemester?
2. Hva har profesjonsveilederrollen bestått av i LSU?
3. Hvordan har du selv opplevd å inneha denne rollen?
4. Hva opplevde du at studentene fikk ut av profesjonsveiledningen?
5. Hvordan er profesjonsveilederrollen med på å sikre progresjon?

Profesjonsseminaret

1. Hva var fokuset for profesjonsseminaret i LSU?
2. Hvordan har dere i lærerteamet samarbeidet med planleggingen av profesjonsseminaret?
3. Hvordan ble profesjonsseminarene gjennomført?

Gjennomføring av praksis

1. Kan dere fortelle litt om hvordan praksis gjennomført i LSU?
2. Med tanke på studentenes progresjon i BLU, hva er viktige læringsutbytter for studentenes praksis i LSU?

Betydningen av PPP for BLU utdanningen ved USN

1. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for studentenes i utdanning? (progresjon/profesjonsdannelse)
2. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for BLU?

Veien videre?

1. Hva er det viktig å ha fokus på i det videre arbeidet med å styrke progresjon, profesjon og praksis i BLU i årene som kommer?
2. Hva kan bli bedre?

Avrunding

1. Er det noe dere vil legge til som vi ikke har fått snakket om?

3. Intervjuguide til fokusgruppeintervju med studenter

Introduksjon

Formålet med dette fokusgruppeintervjuet er å generere kunnskap hvordan PPP strukturen blir tolket, innført og erfart av ulike aktører femte semester i BLU ved USN. Dette er første året PPP strukturen skal implementeres tredje studieår i BLU ved USN. Hovedfokuset for gruppeintervjuet vil være studenter har erfart at PPP-strukturen er med på å sikre profesjonsprogresjon, helhet, integrasjon og sammenheng i utdanningen?

Målsetningen er ikke å evaluere kvaliteten i dette arbeidet, men å bedre forstå hvordan dokumentene er fortolket, iverksatt og erfart. Vi vil sammen diskutere fem utvalgte temaer.

Intervjuet vil vare i ca. 2 timer.

Intervjuerne har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i intervjuene. Vi forutsetter at heller ikke deltakerne formidler videre eventuelle personlige opplysninger om andre informanter.

Enkelte sitater fra intervjuene vil kunne bli gjengitt i den endelig rapporten, men alle bidrag vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Sammenheng og progresjon i utdanningen

Intensjonen med strukturen Profesjon, progresjon og praksiser å sikre helhet, integrasjon og sammenheng. Gjennomløpende tema er forankret i profesjonen og styrende for progresjon i undervisning-innhold, varierte undervisningsformer og arbeidsformer, samt vurderingsformer og praksis. De gjennomløpende temaene skal bidra til å sikre progresjon i studentenes profesjonsdannelse.

De gjennomløpende temaene er ledelse, didaktikk, profesjonsetikk og grunnsyn, relasjonskompetanse og demokrati, forskningsmetode og akademisk skriving, profesjonsveiledning.

2. Hvordan opplever dere at de gjennomløpende temaene har blitt ivaretatt gjennom de fem studiesemestrene dere har hatt til nå?
  - 2.1 Opplever dere å ha en egenutvikling og progresjon innenfor disse gjennomløpende temaene?
3. I løpet av det femte semesteret, hvordan opplever dere at de gjennomløpende temaene har blitt bearbeidet?
4. På hvilken måte opplever dere å se en forbindelse mellom de ulike fagene dere har hatt til nå?
5. Hvordan opplever du at utdanningen er med på kvalifiser deg til yrket som barnehagelærer?
  - 5.1 Hva i utdanningen opplever du at gjerne skulle lært mer om, og hva opplever du at du kan nok om? Er det noe i utdanningen dere opplever at mangler?

Oppbygning, innhold og helhet i undervisningen

Profesjonsseminar

I hvert semester skal det gjennomføres et profesjonsseminar av en sammenhengende ukes varighet. Hvert profesjonsseminar har et definert tema. I første studieår er temaene a) barnehagen og barnehagelærerrollen, og b) mat og helse. I andre studieår er temaene c) fagspråk og profesjonsfaglig digital kompetanse. I tredje studieår er temaet d) den forskende barnehagelærer. I disse ukene, skal ordinær undervisning erstattes av et eget, helhetlig program. Seminarene skal benytte varierte studentaktive metoder.

1. Kan dere fortelle litt om hva dere synes om profesjonsseminarene til nå?
2. Intensjonen med å legge opp undervisningen og profesjonsseminarene slik vi har gjort, var å fremme en helhetlig forståelse av de ulike temaene i undervisningen samt det å se på sammenhengene mellom de ulike kunnskapsområdene. Hvordan synes dere at det har fungert?

Profesjonsveiledning

1. Hvordan har dere opplevd profesjonsveiledningen i utdanningen?
2. Hva har vært viktig for dere i denne veiledningen?
3. Hva kunne vært gjort annerledes?

Overgangsseminarene

1. Har du deltatt i overgangsseminarer?
2. Hva tenker du er formålet med overgangsseminarer?
3. Hva har vært ditt læringsutbytte av overgangsseminarene?
4. Hvordan kunne overgangsseminarene vært forbedret?

Praksis

1. På hvilken måte opplever du at praksisperiodene dine har en tilknytning til det faglige du har jobbet med i de ulike semestrene?
2. På hvilken måte opplever du at praksisveileder og faglærere samarbeider om din praksis?
3. På hvilken måte opplever du at dine praksisoppgaver er relevante for din profesjonsutvikling og studieprogresjon?
  - a. Hvordan opplever du å bli veiledning i arbeidet med praksisoppgaven og fagtematikken som trekkes inn oppgavene?
4. På hvilken måte opplever du at praksisveileder støtter deg og utfordrer deg i din profesjonsutvikling?
5. Er det noe du savner i dine praksisperioder?
6. Kan dere fortelle litt om hvordan dere opplevde sammenhengen mellom undervisningen på studiestedet deres og veiledningen og erfaringene dere gjorde dere i praksis?

Veien videre

1. Hva er det viktig å ha fokus på i det videre arbeidet med å styrke progresjon, profesjon og praksis i BLU i årene som kommer?

Avrundning

1. Er det noe dere vil legge til som vi ikke har fått snakket om?

4. Intervjuguide til fokusgruppeintervju med praksislærere

Introduksjon

Formålet med dette fokusgruppeintervjuet er å generere kunnskap hvordan PPP strukturen blir tolket, innført og erfart av ulike aktører femte semester i BLU ved USN. Dette er første året PPP strukturen skal implementeres tredje studieår i BLU ved USN. Hovedfokuset for gruppeintervjuet vil være hvordan praksislærer har erfart at PPP-strukturen er med på å sikre profesjonsprogresjon, helhet, integrasjon og sammenheng i utdanningen?

Målsetningen er ikke å evaluere kvaliteten i dette arbeidet, men å bedre forstå hvordan dokumentene er fortolket, iverksatt og erfart. Vi vil sammen diskutere fem utvalgte temaer.

Intervjuet vil vare i ca. 2 timer.

Intervjuerne har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i intervjuene. Vi forutsetter at heller ikke deltakerne formidler videre eventuelle personlige opplysninger om andre informanter.

Enkelte sitater fra intervjuene vil kunne bli gjengitt i endelig rapport, men alle bidrag vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Bakgrunn

1. Hvorfor har du valgt å være praksislærer?
2. Hvordan opplever du å være praksislærer?
  - 2.1 Hva er styrken med å være praksislærer for deg? Hva er utfordringen med å være praksislærere for deg?
3. Hva er styrken med å ha studenter i praksis for barnehagen? Hva er utfordringen med å ha studenter i praksis for barnehagen?

Samarbeid om å sikre helhet, sammenheng og progresjon

1. Hvordan har du samarbeidet med faglærere for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?

- a. Hva tenker du er viktige formål med planleggingsmøter i forkant av praksis?
  - b. Hvordan opplever du disse møtene? Eventuelt forslag til endring?
  - c. Hva tenker du er viktige formål med trepartsamtalen mellom faglærer/student/praksislærer i praksisperioden?
  - d. Hvordan opplever du at disse samtalene?
2. Hvordan har du samarbeidet med studenter for å sikre helhet, sammenheng og campusteam (programleder, praksisrådgiver og/eller studieveileder) i utdanningen?
  3. Hva er viktig for deg som praksislærer i samarbeidet med utdanningen?
  4. I nasjonale og lokale retningslinjer for BLU er det fremhevet at studiestedet og praksisfeltet skal være likeverdig læringsarenaer?
    - a. Hva vil det for dere si å være likeverdig læringsarenaer?
    - b. Hvordan opplever dere dette selv?
    - c. Hvordan opplever dere dette samarbeidet i sin helhet? (Hva fungerer godt / eventuelle utfordringer)
    - d. Hvordan kunne vi styrket samarbeidet om utdanningen?

Progresjon i praksis

Dere har blitt spurt om å delta i intervjuet fordi dere har erfaringer med å veilede studenter på ulike studieår i praksis. Vi ønsker derfor å lære av deres forståelse og erfaringer av viktige elementer i studenters progresjon i praksis.

1. Hva er viktige progresjonskriterier for studentene på ulike studieår? Første, andre, tredje studieår.
2. Hvordan opplever du at studie tilrettelegger for studentens progresjon i praksis?
3. Hva tenker dere er viktige i veiledning av studentene på ulike studieår?
4. Hvordan opplever dere at studentenes praksisoppgaver legger til rette for helhet, sammenheng og progresjon i praksis?

Betydningen av PPP for BLU utdanningen ved USN

1. Hvordan har dere arbeidet med å fortolke og iverksette retningslinjene for praksis slik de er beskrevet i PPP dokumentene?
2. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for studentenes utdanning? (progresjon/profesjonsdannelse)
3. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for BLU?

Veien videre?

2. Hva er det viktig å ha fokus på i det videre arbeidet med å styrke progresjon, profesjon og praksis i BLU i årene som kommer?

Avrunding

2. Er det noe dere vil legge til som vi ikke har fått snakket om?

Intervjuguide til fokusgruppeintervju med campusteam

Introduksjon

Formålet med dette fokusgruppeintervjuet er å generere kunnskap hvordan PPP strukturen blir tolket, innført og erfart av ulike aktører femte semester i BLU ved USN. Dette er første året PPP strukturen skal implementeres tredje studieår i BLU ved USN. Hovedfokuset for gruppeintervjuet vil være hvordan campusteamet har erfart at PPP-strukturen med på å sikre profesjonsprogresjon, helhet, integrasjon og sammenheng i utdanningen?

Målsetningen er ikke å evaluere kvaliteten i dette arbeidet, men å bedre forstå hvordan dokumentene er fortolket, iverksatt og erfart. Vi vil sammen diskutere fem utvalgte temaer.

Intervjuet vil vare i ca. 2 timer.

Intervjuerne har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i intervjuene. Vi forutsetter at heller ikke deltakerne formidler videre eventuelle personlige opplysninger om andre informanter.

Enkelte sitater fra intervjuene vil kunne bli gjengitt i den endelig rapporten, men alle bidrag vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Campusteamet, roller og ansvar

1. Kan dere fortelle hvilken rolle du har hatt i BLU i året som har vært?
2. Hva har vært målsetningen i campusteamets arbeid med iverksettelsen av PPP strukturen i året som har vært?

3. Hvordan har dere arbeidet med PPP-strukturen/dokumentet i campusteamet i året som har vært?
4. Hvordan opplever dere samarbeidet innad i campusteamet?
5. Hva har fungert godt?
6. Hva har vært utfordringene dere har møtt i dette arbeidet?
7. Er det noe i PPP-strukturen som du opplever at burde vært endret?

Samarbeid om å sikre helhet, sammenheng og progresjon

1. Hvordan har campusteamet samarbeidet med faglærere for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?
2. Hvordan har campusteamet samarbeidet med studenter for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?
3. Hvordan har campusteamet samarbeidet med praksisfeltet for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?
4. Hvordan opplever dere dette samarbeidet?
  - 4.1 Hva fungerer godt / eventuelle utfordringer

Betydningen av PPP for BLU utdanningen ved USN

1. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for studentenes i utdanning? (progresjon/profesjonsdannelse)
2. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for BLU?

Veien videre?

1. Hva er det viktig å ha fokus på i det videre arbeidet med å styrke progresjon, profesjon og praksis i BLU i årene som kommer?

Avrunding

1. Er det noe dere vil legge til som vi ikke har fått snakket om?

4. Intervjuguide til fokusgruppeintervju med praksislærere

Introduksjon

Formålet med dette fokusgruppeintervjuet er å generere kunnskap hvordan PPP strukturen blir tolket, innført og erfart av ulike aktører femte semester i BLU ved USN. Dette er første året PPP strukturen skal implementeres tredje studieår i BLU ved USN. Hovedfokuset for gruppeintervjuet vil være hvordan praksislærer har erfart at PPP-strukturen er med på å sikre profesjonsprogresjon, helhet, integrasjon og sammenheng i utdanningen?

Målsetningen er ikke å evaluere kvaliteten i dette arbeidet, men å bedre forstå hvordan dokumentene er fortolket, iverksatt og erfart. Vi vil sammen diskutere fem utvalgte temaer.

Intervjuet vil vare i ca. 2 timer.

Intervjuerne har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i intervjuene. Vi forutsetter at heller ikke deltakerne formidler videre eventuelle personlige opplysninger om andre informanter.

Enkelte sitater fra intervjuene vil kunne bli gjengitt i endelig rapport, men alle bidrag vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Bakgrunn

1. Hvorfor har du valgt å være praksislærer?
2. Hvordan opplever du å være praksislærer?
  - 2.1 Hva er styrken med å være praksislærer for deg? Hva er utfordringen med å være praksislærere for deg?
3. Hva er styrken med å ha studenter i praksis for barnehagen? Hva er utfordringen med å ha studenter i praksis for barnehagen?

Samarbeid om å sikre helhet, sammenheng og progresjon

1. Hvordan har du samarbeidet med faglærere for å sikre helhet, sammenheng og progresjon i utdanningen?

- a. Hva tenker du er viktige formål med planleggingsmøter i forkant av praksis?
  - b. Hvordan opplever du disse møtene? Eventuelt forslag til endring?
  - c. Hva tenker du er viktige formål med trepartsamtalen mellom faglærer/student/praksislærer i praksisperioden?
  - d. Hvordan opplever du at disse samtalene?
2. Hvordan har du samarbeidet med studenter for å sikre helhet, sammenheng og campusteam (programleder, praksisrådgiver og/eller studieveileder) i utdanningen?
  3. Hva er viktig for deg som praksislærer i samarbeidet med utdanningen?
  4. I nasjonale og lokale retningslinjer for BLU er det fremhevet at studiestedet og praksisfeltet skal være likeverdig læringsarenaer?
    - a. Hva vil det for dere si å være likeverdig læringsarenaer?
    - b. Hvordan opplever dere dette selv?
    - c. Hvordan opplever dere dette samarbeidet i sin helhet? (Hva fungerer godt / eventuelle utfordringer)
    - d. Hvordan kunne vi styrket samarbeidet om utdanningen?

Progresjon i praksis

Dere har blitt spurt om å delta i intervjuet fordi dere har erfaringer med å veilede studenter på ulike studieår i praksis. Vi ønsker derfor å lære av deres forståelse og erfaringer av viktige elementer i studenters progresjon i praksis.

1. Hva er viktige progresjonskriterier for studentene på ulike studieår? Første, andre, tredje studieår.
2. Hvordan opplever du at studie tilrettelegger for studentens progresjon i praksis?
3. Hva tenker dere er viktige i veiledning av studentene på ulike studieår?
4. Hvordan opplever dere at studentenes praksisoppgaver legger til rette for helhet, sammenheng og progresjon i praksis?

Betydningen av PPP for BLU utdanningen ved USN

3. Hvordan har dere arbeidet med å fortolke og iverksette retningslinjene for praksis slik de er beskrevet i PPP dokumentene?
4. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for studentenes utdanning? (progresjon/profesjonsdannelse)
5. Hvilken betydning opplever dere at PPP strukturen har hatt for BLU?

Veien videre?

6. Hva er det viktig å ha fokus på i det videre arbeidet med å styrke progresjon, profesjon og praksis i BLU i årene som kommer?

Avrundning

7. Er det noe dere vil legge til som vi ikke har fått snakket om?

Vedlegg 2 – Informasjonsskriv/samtykkeskriv

Kjære student, faglærer, profesjonsveileder, praksislærer og campus team. Vil du delta i forskningsprosjektet «Profesjon, Progresjon og Praksis»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta et forskningsprosjekt hvor hovedformålet er generere kunnskap om hvordan du opplever at Profesjon, Progresjon og praksis (PPP) -strukturen, ved barnehagelærerutdanningen (BLU) ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN), er med på å sikre profesjonsprogresjon, helhet, integrasjon og sammenheng i utdanningen? Du blir spurt om å delta fordi du er snart er ferdig utdannet som barnehagelærer eller fordi du har jobbet med studenter i 3. studieåret.

I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet, og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I det nye utdanningsprogrammet for BLU ved USN er PPP dokumentet inkludert som en egen struktur innen utdanningen. Et formål med dette prosjektet er å utforske hvordan du som deltaker og aktør i utdanningen har opplevd at PPP strukturen har bidratt til å oppnå økt profesjonsbevissthet i forhold til for eksempel arbeidsmåter, akademisk skriving, innhold og tematikk, og praksis, samt belyse modellens svake og sterke sider gjennom disse tre årene.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Følgforskerprosjektet er et forskningsinitiativ gjennomført på oppdrag fra Visedekan for BLU ved USN og utføres av Senter for barnehageforskning, utvikling og innovasjon (SEBUTI) og ledes av Anne-Line Bjerknes i tett samarbeid med Terese Wilhelmsen, som ledet del 1 og del 2.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

For å generere kunnskap implementeringen av PPP strukturen innen BLU, gjennom tre år, ønsker vi å invitere studentene som har opplevd å være deltagere (LSU faglærere, praksislærere og campusteam) i denne strukturen gjennom alle tre årene, samt aktørene i 5. semester av studietiden.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et fokusgruppeintervju. Intervjuet vil ta ca. to timer, enten på den Campus du tilhører eller over Zoom. Mer informasjon om dette vil komme etter at du har takket ja til invitasjonen. Tematikk for intervjuet er progresjon og sammenheng i utdanningen, profesjonsveiledning og praksis. Svarene vil anonymiseres i forskningsrapportene.

Fokusintervjuet skal gjennomføres våren 2021.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Anne-Line Bjerknes og Terese Wilhelmsen vil være den eneste som vil ha tilgang til personlige opplysninger. Data uten personlige opplysninger vil være tilgjengelige i et åpent arkiv.

Vi har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i intervjuene. Datamaterialet vil lagres på en sikker forskningsserver ved USN. Opplysninger som kunne bidra til at enkeltpersoner gjenkjennes vil ikke bli brukt.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes [01.12.2024]. Ved prosjektslutt vil datamaterialet anonymiseres.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.
-

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra USN har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- USN ved Anne-Line Bjerknes (anne-line.bjerknes@usn.no)
- USN sitt personvernombud: personvernombud@usn.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Anne-Line Bjerknes og Terese Wilhelmsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Profesjon, progresjon og praksis», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i et fokusgruppeintervju
- at mine personopplysninger (intervju) lagres etter prosjektslutt, til [arkivering i 5 år]

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. desember 2024

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

**Implementering av Profesjon, progresjon
og praksis i barnehagelærerutdanningen**
Anne-Line Bjerknes & Terese Wilhelmsen

**Skriftserien fra Universitetet i
Sørøst-Norge nr. 156**

ISSN 2535-5325
ISBN 978-82-7206-906-2

usn.no